

К 66/X 50

120000868357

НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ
ЧЕСКО ДРУЖЕСТВО НА УЧИТЕЛИТЕ
ПО ХИМИЯ
РУСЕ

ХИМИЯТА
В ПРОМИШЛЕННОСТТА НА РУСЕНСКИ
ОКРЪГ

РУСЕ - 1983

$$\begin{array}{r} \text{K } 66 \\ \times 50 \\ \hline \end{array}$$

ОКРЪЖЕН СЪВЕТ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ
НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО НА УЧИТЕЛИТЕ ПО ХИМИЯ

РУСЕ

Х И М И Я Т А

В ПРОМИШЛЕНОСТТА НА РУСЕНСКИ ОКРЪГ

Съставил: инж. Цони Ив. Гацов

РУСЕ.

1983

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868357

447277

Предлаганите материали отразяват мястото и ролята на химичната наука в изпълнение на производствените програми на промишлените предприятия в Русенски окръг.

Те са предназначени за учителите по химия и могат да бъдат използвани в праката им учебна работа за свързване на обучение в училище с материалното производство.

Изказвам благодарност към всички, които взеха участие в изготвянето на сборника и с благодарност ще приемем бележки, препоръки и допълнения към настоящето издание на адрес:

ОС на НТС

НТД на учителите по химия

Русе

От съставителя

ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕННОСТ В РУСЕНСКИ ОКРЪГ

Химическата промишленост в Русенски окръг, в която работят около 4000 работници, произвеждат продукция за над 300 млн.лв. и осигурява печалба 60 млн.лв./год., навлезе в VIII-та петилетка с динамични и устойчиви темпове. През първите две години на петилетката бяха постигнати добри резултати. Средногодишния ръст за чистата продукция достигна 10 %, съвкупната печалба над 11 %, за обществената производителност на труда 8,6 %.

Тези успехи са плод от проведената и провеждаща се на широк фронт реконструкция и модернизация на производствените фондове. На внедряването на научно-техническите постижения в производството и управлението.

Внедрени бяха редица нови технологии. Значителна част от съществуващите технологии се усъвършенствуваха, произвеждаха се нови изделия.

В ХЗ "П.Караминчев" се внедри технология за производство на подови настилки върху минерални подложки, фолии за селското стопанство с фотоселективна пропускливост, фолии за топлинни слънчеви колектори и др. В ХЗ "Т.Генов" технология за производство на полиестерен кит ПЕ-002, производство на циклохексанон хидроокис, противощумна замазка за автомобили и пр. В НПЗ "Л.Таджер" различни видове масла, смазочно охлаждащи течности, технология за производство на алкални сулфонати на база отпадащи продукти. В ХЗ "Латекс" - технология за хирургически ръкавици, за биберони, за каширание на декоративен текстил и пр.

Задълбочи се работата по дълбочинната преработка на суровините и извличане на полезните продукти от тях в НПЗ "Л.Тад-

жер", ХЗ "Г.Генов", преработката на отпадъците в ХЗ "П.Караминчев" и ХЗ "Латекс" и тяхното целево използване за ефективни изделия с високи потребителски качества.

Значителни са постиженията на предприятията по механизацията на производствените процеси, по намаляване на ръчния труд. През първите две години в резултат на проведени в тази насока мероприятия е премахнат ръчния труд на 71 работни места, облекчен е труда на над 350 работника.

Оптимистични са резултатите и по решаване задачите на автоматизацията на производството и управлението. В ХЗ "П.Караминчев" вече е внедрена микропроцесорна система за управление, транспортирането, дозирането и отчитането на прахообразните материали и пластификаторите. В ХЗ "Г.Генов" се извършва проектиране за автоматизация на лаковия цех, механизация на складовото стопанство. Приет е ТИД от ЕТИС към МХП за автоматизация на цеха за полиестерни смоли на база микропроцесорна система, такава система ще се внедрява и в цеха за производство на фталов анхидрид. В НПЗ "Л.Таджер" е повишена степента на автоматизация в битумната инсталация и цеха за рафинерия. В ХЗ "Латекс" – задачите по автоматизацията ще се решават паралелно с извършващата се генерална реконструкция и модернизация.

В най-общ план производствената номенклатура на предприятията е следната:

СТОПАНСКИЯТ ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТ "ГАВРИЛ ГЕНОВ" в Русе е специализиран за производство на лако-бояджийски материали, блажни бои, емайлакове, китове, технически лепила и др. През последните 15-20 години се усвои производството на някои основни суровини и полупродукти на малотонажната химия като карбоксиметилцелулоза, железooksидни пигменти, Н-киселина, ненаситени полиес –

терни смоли, фталов анхидрит, багрила и др. Продукцията на комбината задоволява нуждите на строителството, машиностроенето, електропромишлеността, мебелната промишленост и бита. Структурата на производството в комбината се усъвършенствува чрез внедряване на водоразтворими лако-бояджийски материали с високи антикорозионни и технологични качества, производство на пластификатори, органични багрила, пигменти и др.

НЕЙТОПРЕРАБОТВАТЕЛИЯТ ЗАВОД "ЛЕОН ТАДЪЕР" в Русе е единственото специализирано в страната предприятие за регенериране на отработени масла, производство на малотонажни нейтопродукти, дълбокоразфинирани масла и битуми със специално предназначение, смазочно-охлаждащи течности, чист церезин и др. Продукцията му намира широко приложение в най-различни области на промишлеността. Развитието на завода е насочено към производството на масла със специално предназначение, високотопливи пластични битуми и битумни композиции с полимери, разширяване на асортимента и повишаване качеството на белите масла за медицински цели, модернизация на инсталацията за регенериране и пълно оползотворяване на отработените масла в страната и развитие на производството на смазочно-охлаждащи течности. Голямо внимание се отделя на пълното и най-ефективно оползотворяване на отпадъците от производството.

СТОПАНСКИЯТ ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТ "ПЕТЪР КАРАМИНЧЕВ" е едно от първите пластмасопреработващи предприятия у нас. Той е единствен в страната комбинат, специализиран за производство на изкуствени кожи, подови настилки, меки каландрови изделия от поливинилхлорид, меки пенополиуретани (дунапрен) и др. Продукцията му намира широко приложение в леката промишленост, строителството и бита. Развитието на комбината е насочено към усъвършенству-

ване на производството, увеличаване на обема, разнообразяване на асортимента и повишаване качеството на подовите настилки, изкуствените кожи и другите изделия, за подобряване на външния им вид и потребителски качества.

ЗАВОД "ЛАТЕКС" в Бяла е единственото в страната специализирано предприятие за производство на безшевни изделия от латекс, получени по метода на потапянето, изделия от разпенен латекс, различни видове каучукови маркучи, профили и други антикорозионни изолационни покрития за тръбопроводи, лепила с различно приложение. Развитието на завода е насочено към усъвършенствуване на технологиите за увеличаване обема на производството, повишаване на качеството и разнообразяване асортимента на продукцията.

През 1982 година между МХП и ОК на БКП бе приета Програма за по-нататъшното развитие на химическата промишленост на територията на окръга през VIII-та петилетка и до 1990 година.

Постигнатите през първите две години на петилетката резултати от трудовите колективи, са гаранция и за бъдещите успехи на Русенските химици, за изпълнение и преизпълнение решенията на XII конгрес на Българската комунистическа партия.

инж. МИХАИЛ СТОЙЧЕВ,
Председател на ОР на НТС по химия и
Химическа промишленост - Русе

КОМПЛЕКСЕН ИНСТИТУТ ЗА ПРОУЧВАНЕ И ПРОЕКТИРАНЕ
"Х И М П Р О Е К Т" – ФИЛИАЛ РУСЕ

Филиалът на КИП "Химпроект" – гр.Русе се създаде през 1973 г., като проектантска организация към тогавашното ДСО "Ор-гахим". Впоследствие по решение на ИХП премина към основния проектантски институт на Министерството – Химпроект.

Основната задача на Русенския филиал е да проучва и проектира химически предприятия от областта на малотонажната и битовата химия и препаратите за растителна защита.

Организацията е комплексно проектантско звено със затворен цикъл на проектиране. В него се трудят над 110 квалифицирани специалисти от 18 разнородни професии.

Решаването на сложните проблеми на малотонажната химия изискват високо квалифицирани химици-технолози, инженери, механици, всички специалности на строителната техника – архитекти, конструктори, геодезисти и т.н.

Колектива, макар и не многоброен вече има зад гърба си редица сполучливи проектантски решения, с които може достойно да посрещне своя 10-годишен юбилей.

В момента по проекти на Русенския филиал се изгражда модерен завод за препарати за растителната защита – ХЗ "Агрия" в Пловдив. С неговото въвеждане в действие ще се преустанови вноса на редица скъпи химически продукти, които за сега се доставят от капиталистическите страни.

Също така в строителство са редица нови заводи към СХК "Димитър Топков" – Световрачене, като: Завод за малотонажни химически продукти; Цех за епоксидни смоли; Цех за пластификатори и др.

В Русенски окръг в момента се изграждат по проекти на Хим-проект - Русе следните по-значителни обекти: към ХЗ "Т.Генов" - "Цех за диоктилфталат"; към ЗК "Димитър Благоев" - "Преустройство и модернизация на фабриката за хлебна мая"; към Клон "Петрол" - Русе - Модерна "Петролна база" в с.Пиргово, няколко бензиностанции; към СП "Химснаб" - Русе - Складова база за течни химикали и др.

С гордост младия колектив на филиала може да отчете, че в много градове на страната ни има изградени обекти и отделни сгради по негови проекти. С марката на "Химпроект" - Русе действуват вече в рамките на народното ни стопанство обекти в Силистра, Девня, Смядово, Шумен, Пазарджик, Пловдив, София, Кричим, Кочериново, Стражица, Димитровград и естествено в родния ни град Русе.

Само за 10 години по проекти на организацията са построени и ефективно действуват химически предприятия за над 50 милиона лева основни фондове.

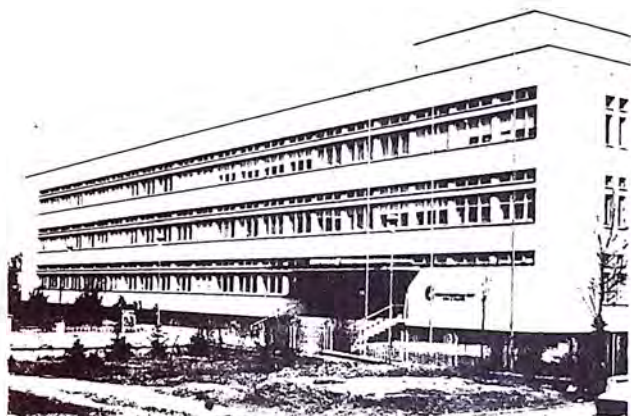
Основното направление в работата на института е внедряване на безотпадните технологични процеси.

В последно време филиала се насочи към разработване на проекти в областта на опазването на околната среда. В това направление също има определени успехи. Пуснат е в експлоатация модерен склад за 65 % олеум към ХЗ "Т.Генов" - Русе. В строеж са пречиствателни станции за отпадни води в завод "Жити" - Русе и Завод за телени изделия - Левски, ХЗ "Лакпром" - Световрачене и др.

Разработен е проект за оползотворяване на отпадните води на фабриката за лимонена киселина и хлебна мая с цел получаване на биогаз и витамино-белтъчен концентрат.

Макар и млад колектив на КИП "Химпроект" – Русе дава своя достоен принос в изграждането на химическата промишленост на нашата родина и борбата за опазване на природната среда.

инж. Газар Кожичкиев – гл. инженер
на "Химпроект" – филиал Русе

ТЕХНИКУМ ПО ИНДУСТРИАЛНА ХИМИЯ "ПРОФ. Д. БАЛАРЕВ"

Техникум по индустриална химия "Проф. Д. Баларев" е открит през 1960 година, поради необходимостта от средни химически кадри за химическите заводи на гр. Русе и новостроящият се завод "Свилоса" край гр. Свищов.

През изтеклите 23 години от неговото създаване, тук са подготвени 3391 средни хималци.

В началото се приемат и подготвят само младежи и девойки със завършено средно образование. От 1962 година започва приемането на ученици лед VIII клас. В техникума учениците се обучават отначало само по специалността "Технология на неорганични и органични вещества", а по-късно се разкриват и специа-

листите "Електрохимия", "Технология на биохимичните производства" и "Машини и апарати за химическата промишленост". През 1970 година към техникума се открива СПТУ с две специалности- "Производство на органични вещества" и "Електрохимия".

В периода към преминаване на новото БСПУ в техникума се приемат ученици, завършили средно образование за специалността "Технология на неорганични и органични вещества", от VIII клас за специалността "Машини и апарати за химическата промишленост" и ученици за IX клас на БСПУ.

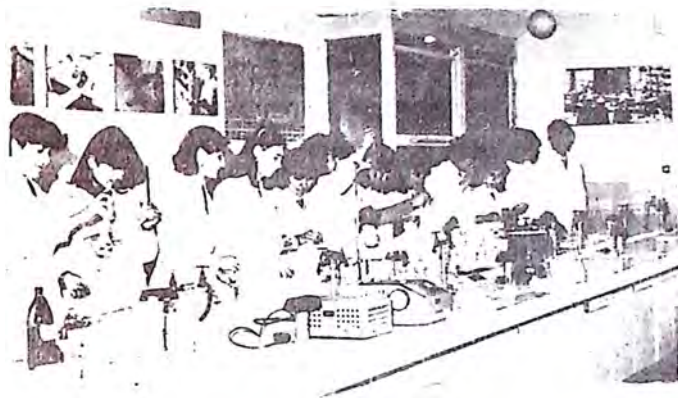
Техникума разполага с 16 кабинета и 8 лаборатории, много добре обзаведени - създаващи условия за отлична подготовка на средни специалисти за химическата промишленост.

Към техникума има обзаведени общометална работилница, галванично отделение, стъклодухна работилница, общохимично отделение. В СХК "Т.Генов" техникума разполага с учебен цех.

Какво наложи разкриването и разширяването на такава материално-производствена база?

Още през 1962 г. ръководството на техникума в лицето на директора Иван Йончев и заместник директора инж. Цони Гачов с активната помощ на преподавателката инж. Мария Рогожерова прецениха, че само лабораторна практика не е достатъчна за развиване на производствени умения и навики, че завършващите ученици трудно ще се адаптират към производствата на заводите. По своя инициатива те създадоха общохимична работилница, където започна производството на пълноценна продукция. Тук учениците със собствени сили произвеждаха борьол, паркетин, паркетол, сода за дъски, смесен крем за обувки, дустро, халки за пердета, безир, а в малката стая пригодена за стъклодухна работилница се произвеждат изделия от стъкло - мартенички, сувенири, епруветки, извършваше се ремонт на химическа апаратура.

По този начин колектива първи от химическите училища прозря необходимостта за свързване на учението с производството, необходимостта от създаване на трудови умения и навики. Въвеждането на редица производства даваше възможност за придобиване на учениците към производството, създаваше интерес и чувство на отговорност, на взаимопомощ. Тук, в условията на учебното производство, учениците се обвързват с колективната отговорност, за първи път поемат функциите на апаратчик, окачествител, бригадир.

С построяването на новата сграда на техникума възможностите за провеждане на учебно-производствена дейност се увеличиха.

В галваничното отделение наред с помедиране и никелиране се въведе хромиране и цинкуване. В общохимичното отделение се модернизира производството на безир с въвеждане на реактор; пластмасовите изделия се произвеждат не с ръчните шприц машини, а с автомат "Колибри". Въведоха се и нови производства – антифриз 40 – охладителна течност за автомобили, производство на карбоксиметилцелулоза, втвърдител РЛП, втвърдител БП-1 за полиестерен кит и др.

С разширяване на асортимента от производствата се създаде възможност за разгръщане на социалистическо съревнование между курсовете и групите – количество и качество на продукцията, естетическо оформяне, дисциплина, теоретична подготовка, технологично изпълнение, култура на работното място и др. Ръста на произведената продукция през изтеклите двадесет години може да се види от следната таблица:

Учебна година	Произведена продукция в техникума в левове	Произведена продукция в базовите предприятия в левове
1. 1962/63	-	-
2. 1963/64	31 300	-
3. 1966/67	58 600	-
4. 1970/71	76 600	-
5. 1973/74	90 900	21 000
6. 1974/75	154 600	54 000
7. 1975/76	169 600	129 800
8. 1979/80	289 400	327 000
9. 1980/81	481 800	1 224 000
10. 1981/82	524 600	2 064 000

Производство на различни продукти по време на практика има и друго значение – осигуряване на населението с необходимите стоки.

Малотонажната химия, която в нашата страна все още е длъжник на населението и заводите, поставя като задача пред учебните заведения разкриване на редица нови производства.

За да откликне на задачите, поставени от XII конгрес на БКП и нуждите на химическата промишленост и населението, ръководството постави задача пред училищния колектив за въвеждане на нови производства. В резултат на тази задача през

настоящата година започва производство на течен (медицински) парафин, абсолютен алкохол, денатуриран спирт, както и производство на калиева стипца. Сега в колектива усилено се работи по разработка на технологии за производство на химически и особено чисти реактиви.

В разработката на всички тези задачи определен дял имат и учениците от завършващите курсове. Под ръководството на преподавателите и технолога те проучват техническата литература, провеждат лабораторни изследвания, участвуват в изграждането на инсталациите. Всичко това води до повитаване на тяхната теоретична и практическа подготовка; изграждат се не само като знаещи и можели, но и като творчески мислещи специалисти и хора такива, от каквито нашето бъдеще се нуждае.

С Х К "ПЕТЪР КАРАВЕЛЧЕВ"

Завод "Петър Каравелчев" води началото си от 1931 г. когато собствениците Аврам Алфандари и Давид Бенцион основават

фабриката за производство на каучукови изделия "Етернит", в която са работили само 5-6 души.

До национализацията, при крайно лоши условия на работа и оскъдна техника, са се преработвали годишно около 50 тона каучукови изделия (гумени токове, файтонни гуми, вулканизационни смеси, уплътнители за консервната-промишленост, ластик и др.)

След започването на Втората световна война поради липса на каучук предприятието запада.

След национализацията на промишлеността в предприятието настъпват бързи и смели преобразувания, свързани с уедряване и стабилизиране на производството. Затова много допринася изнасянето на предприятието през 1952 година на нова производствена площадка, където и днес е разположен заводът. Още през първата петилетка продукцията на предприятието нараства 5 пъти.

Много голяма роля за по-нататъшното развитие на предприятието изиграва Априлския пленум от 1956 година.

Изграждането на един цялостен териториален пластмасопреработващ комплекс е свързано със задълбочаване на специализацията и концентрацията на производството. Нова стъпка в развитието си заводът прави през 1978 година, когато от 1 април 1978 година с Разпореждане на Министерския съвет се образува стопански химически комбинат "Петър Караминчев".

Днес СХК "П.Караминчев" обхваща следните по-важни обекти:

1. Завод "П.Караминчев" - Русе, модернизирани и реконструирани до 1980 г. за производството на изкуствени кожи и каландрови изделия за битови и технически нужди.

2. Цех за производството на дунапрен с.Батишница, Русенски окръг.

3. Цех за сепаратори за акумулаторната промишленост в град Попово

4. Изграждане мощности за производство на подови настилки на новата площадка в град Русе.

5. Широкопотребно производство на отпадъчни и нискокачествени материали. Съгласно програмата на ОНС - Русе се изнесе в селата Кацелово, Каран Върбовка, Смирненски.

6. Организиране на специализиран цех за подготовка и преработка на нееднородни отпадъци на площадка в гр. Русе.

От 1959 година предприятието носи името на загиналия в борбата против фашизма и капитализма дългогодишен секретар на ОК на БКП в Русе - Петър Караминчев.

Вързите и смели преобразования настъпвали в развитието на предприятието ни от фабрика до СХК могат да се дефинират в следните по-важни етапи:

1. От 1945-1949 г. уедряване на фабрика "Етернит" с бившата каучукова фабрика на Мария Бъчварова и др. от страната.

2. От 1952-1956 г. - ДМТ "Ал.Атанасов" се уедрява с ДМТ "Лъв" - Бургас - производство на мушамы.

3. От 1956 - 1959 г. ДМТ "П.Караминчев" - за преработка на пластмаси.

4. Началото на първия етап от реконструкцията и разширението на завода започва през 1960 г. и завършва в края на 1964 г. Този период се характеризира с нарастването на основните средства почти 4 пъти. Доставят се нови машини и съоръжения, производствените мощности се увеличават, нараства броят на работниците на 650 през 1960 г. Усвояват се и внедряват редица нови изделия, непроизвеждани в нашата страна.

Техническият прогрес се превръща в главен фактор за развитие на предприятието, които могат да се изброят в следните по-важни групи:

4.1. Изкуствени кожи за тапицерия, галантерия, облекло и обувки (на базата на пластифициран ПВХ).

4.2. Подови настилки (пластифициран поливинилхлорид).

4.3. Микропорести сепаратори за акумулаторната промишленост.

4.4. Стиропор – заместител на корка в хладилното строителство и корабостроенето.

4.5. Каширани с дупалрен тъкани за облекло

4.6. Каландрови изделия

4.7. Пекалур (непластифициран поливинилхлорид) за хладилната промишленост, машиностроенето.

Тези изделия реализират големи икономии за народното стопанство от преустановяването на техния внос. Изнасяме сепаратори в напреднали капиталистически страни като Белгия, Франция, Австралия, Япония и др.; на подови настилки в СССР и на изкуствени кожи в развиващите се страни. Голям дял при внедряването на нови производствени изделия на световно ниво има изградената през 1964 г. база за технически развитие, която разрешава редица въпроси, свързани с практическите задачи на производството и поставянето му на световно ниво през първия и основен етап от реконструкцията и разширението на ДП "П.Караминчев".

5. Вторият етап от реконструкцията и модернизацията (1964/1970 г.) се характеризира с внедряване на нова техника и технология, подобряване използването на наличната техника, внедряване на научна организация на производството, труда и управлението (НОМТУ), издигане рационализаторската и изобретателската дейност с цел използването на всички фактори и резерви

за увеличаване производителността на труда.

През този етап са усвоени над 20 нови изделия: порести изкуствени кожи върху текстил и трико, азбовинилови подови плаки, ефективна изкуствена кожа за облекло, изкуствен велур, изкуствен фурнир, технически каландрови изделия (хидроизолационно и антикорозионно фолио) и др.

6. От 1970 г. завод "Петър Караминчев" е в Третия, качествен етап за генерална модернизация и реконструкция със задача бързо достигане нивото на най-напредналите страни. Заводът се утвърди като най-голямото в страната специализирано предприятие за преработка на пластмаси, чиято продукция е обособена в 5 групи изделия по технологичен принцип:

6.1. Промазочни изделия върху текстилна подложка на база на пластифициран поливинилхлорид (подова настилка с текстил "Рувитекс", обикновена изкуствена кожа "Пекатекс" и пореста изкуствена кожа "Поротекс").

6.2. Каландрови изделия (фолио "Дунафол", подова настилка без текстил "Рувилит" и изкуствена кожа без текстил "Пекалит")

6.3. Синтеровани изделия на поливинилхлоридна база (микропорести сепаратори).

6.4. Порести изделия, получени чрез синтез за пенополиуретан ("Дунапреп").

6.5. Изделия, получени чрез топлинно кашпране (материали за маса "Дунатекс").

Основната суровина за производство на подови настилки, изкуствени кожи и каландрови изделия е термопластичната смола поливинилхлорид – емулсионен (изделия за битови цели) и суспензионен (изделия за технически цели). Заводът работи предимно с български поливинилхлорид, производство на химическия комбинат

"Карл Маркс" гр. Девня. Внася се още от СССР, Италия, Чехословакия и Полша.

Поливинилхлоридната паста използвана за производството на промазочните и каландровите изделия освен поливинилхлорид съдържа още: пълнители (само при кожите и подовата настилка), пластификатори, стабилизатори, порообразуватели (само при порестата изкуствена кожа), пигменти.

Като пълнители се използва креда, която се доставя от с.Басарбово, Русенско.

Пластификаторите – маслообразни течности придават на поливинилхлоридната паста подходящ за нанасяне върху текстилната основа вискозитет, мекота и гъвкавост на изделието, студоустойчивост и трудна горливост.

Най-използуваните пластификатори са естерите на фталовата и фосфорната киселини, адипиновата и себациновата киселини: – диоктилфталат (производство на "Лакпром" – София и ХК "Т.Генов" Русе)

- дибутилфталат ("Лакпром")
- бензилбутилфталат (ГФР, Италия)
- трикрезилфосфат (СССР)
- диоктиладипат, диоктилсебацинат, хлорпарафин (Англия)
- медама (ГФР и ГДР)
- мофлекс ("Л.Таджер" – Русе) и др.

Стабилизаторите участвуват във всички паста. Тяхното предназначение е да свържат отделящите се при термичната обработка на поливинилхлорида хлороводород, който катализира понататъшното разпадане на полимера. Те придават термо- и светостабилност на изделието.

Стабилизаторите са обикновено метални соли на органични киселини. Например: основен оловен карбонат, оловен стеарат, калциев стеарат, бариев стеарат, дибутилкалаен меркапид, бариово-кадмиеви, бариово-цинкови комплекси – твърди вещества, но в повечето случаи – течности. Поставят се в пастата в количество – 0,5 % – до 2 % спрямо поливинилхлорида, внасяни предимно от ГДР.

Като порообразувател се използва азодикарбамид (гени-трон).

Пигментите са органични съединения, притежаващи поносимост към поливинилхлорида (свето-, термо-, и студоустойчивост). Внасяме предимно от ГФР, Англия, Швейцария.

Текстилните материали се получават главно от фабрика "Д.Желязков" – Сливен, "А.Халачев" – Плевен, комбинат "Юта" – Русе.

Исходните суровини за производство на дунапрен-полиолите се внасят главно от ГФР.

Произвежданата в СХЗ "П.Караминчев" продукция намира добър прием в:

- строителството – подова настилка, дунапрен;
- бита – изкуствена кожа, дунапрен;
- транспорта – изкуствена кожа, за тапицерия;
- промишлеността – сепаратори, СИМ, каландрови изделия;
- селското стопанство – каландрово фолио.

Производствата на комбината дават възможност за реализиране икономия на много вносни и местни суровини (естествени кожи) и материали (дървен).

Благодарение на високите технико-икономически показатели и потребителски качества над 34 % от продукцията на комбината е предназначена за износ в над 30 страни: СССР, ГДР, Сирия, Ливан, Алжир, Куба, Виетнам, Пакистан, Кипър, Холандия, Италия, Белгия,

Франция, Австрия, Япония, Унгария и др.

Освен сепаратори се изнасят още подови настилки, изкуствени кожи, дунафол, самозалепваща се изолационна лента и други.

Изпълнява се разработеният проект за цялостна и комплексна модернизация през VIII-та петилетка със следните по-важни задачи:

1. Построяване на силосно складово стопанство и пневмотранспорт за прахообразните материали – поливинилхлоридна креда.

2. Внедряване на автоматично дозиране на течните и прахообразни компоненти с програмно управление.

3. Изграждане на модерно етажно складово стопанство за готова продукция с трансманипулатори.

4. Подобряване качеството на произвежданите изкуствени кожи.

5. Модернизация на каландровото производство – разширяване производството на технически фолии за антикорозионна и строителна изолация.

6. Над 60 % от продукцията ще бъде обновена

Обемът на промишлената продукция на СХК "П.Караминчев" заедно с цеховете в гр. Попово и с. Батишница – Русенско възлиза на 260 млн. лева при 1900 човека производствено промишлен персонал, в края на VIII-та петилетка трябва да достигне 420 млн. лева при 2250 човека. Прирестът на промишлената продукция изцяло остава за сметка на увеличената производителност на труда.

Предвижда се до 1990 година да бъдат внедрени следните нови производства: порести изкуствени кожи върху нетъкан текстил, върху синтетично трико, порести кожи без текстилна подложка (промазочно изделие), бризенти на базата на полипропилен и полиуретани, подова настилка върху латексиран картон и върху лепена стъклена вата и синтетична ватка, електроизолационно фолио, комбинирана изолационна лента и др.

С Х К "ГАВРИЛ ГЕНОВ"

Стопанският химически комбинат "Г.Генов" гр. Русе е специализиран за производство на лакобояджийски материали, блажни бои, емайлакове, китове, технически лепила и др.

През последните 15-20 години се усвои производството на някои основни суровини и полупродукти на малотонажна химия като карбоксиметилцелулоза, желязооксидни пигменти, Н-киселина, ненаситени полиестерни смоли, фталов анхидрид, багрила и др.

За производството на разнообразния асортимент на завода се използват голям брой суровини, от които ще отбележим по-важните:

Масла - ленено, слънчогледово, рапичово, талово и др.

Киселини - сярна, фосфорна, оцетна, бензоена, моноклороцетна, доцетилбензолсулфонова, адипинова, олеинова, азотна, олеум 65 %.

Соли – калиев бихромат, калиев хромат, калиев хлорат, натриев карбонат, калиев хлорид, натриев нитрит, калциев карбонат-преципитат, натриев хексапентафосфат, натриев нитрат, амониев бикарбонат, алуминиев сулфат.

Основи – натриева, амониева, калиева.

Алкохоли – етиленгликол, глицерин, етанол, октанол, изоктанол, 1,2-пропиленгликол, бутанол, изобутанол, пентаеритрит.

Пигменти – титанов двуокис, цинков окис, оловен окис, молибдаторанж-АА-3, метилен блау, хелиоген грън, графит, алуминиева паста, литопотон, талк, тамомагnezит, каолин и др.

Други: фенол, крезол, формалин, полиуретан, О-ксилол:бутилацетат, фталов анхидрид, малеинов анхидрид, диметилтерефталат, меламина, уротропин, бутилтитанат, диаминодифенил метав, колофон, нафталин, глюкоза, етилацетат, етаноламин, туткал, бутилацетат, целулоза, ПВА-смоли, латекс, силикон, кобалтов нафтенат, циклохексанон пероксид, минерален терпентин, толуол и др.

Диспергатори, мокрители, противоутаители, ускорители и др. – марлофен, нитрозел R-50 хаш, превантол, превопел WOK-100, диспербин, емулгатор 2106; емулгатор ЕП-8; органофилен бентонит, хидрохинон норедукс и др.

След извършената реконструкция и модернизация на комбината се създаде възможност за пълно задоволяване страната с бои и лакове. Осигурени са съвременни технически условия за създаване на нови перспективни лако-бояджийски системи, за подобряване на качеството и разнообразяване на асортимента. Произукцията на комбината задоволява нуждите на строителството, машиностроенето, електропромишлеността, мебелната промишленост и бита.

Комбината произвежда следните асортименти:

1. Безири – ленен, алкиден 50 %; безир за маджун.

2. Разредители - АМВ, ПБО, ДВП, ТМ-50 - за хамершлагемайллакове, за алкидно-стиролни лакове.

3. Безцветни лакове: бернщайн лак, безцветен АМВ, маслен лак за паркети и реактивен лак за паркети.

4. Емайл лакове - АМБ - оранж 10/3

АМВ - обикновен масленозелен 14/1

5. Емайллакове екстра - Алкидни емайллакове във всички разцветки по картелата на комбината - общо 28 цвята.

6. Блажни бои - два вида - обикновени и алкидни; произведени в 15 цвята по картела: (бяла, слонова кост, лимонено-жълта, резеда, св. зелена, небесно-синя, светло-синя, синя, зелена, оксидно-жълта, червена, кафява, светло-сива, сива, черна).

7. Бутадиен стиролни бои за външно и вътрешно боядисване, бели и воднодисперсни пасты за оцветяване на същите в основните цветове, оксидно жълта, цинобър, зелена, синя, червена, черна.

8. Алкидно-стиролни лакове в три цвята: маслено зелен, светлосин, светлосив.

9. Сребърен феролит

10. Хамершлаг емайллакове

11. Лакове за дървеноструктури плоскости

- основен - оук КМ-22

- основен - махагон КМ 23

- основен - бял - КМ 21

- покривен безцветен и бял

12. Електроизолационни лакове за различни класове А, Б, В, Н на различна основа. Полиестерен лак Т.921 (терефталов). Електроизолационен ПЕМ-940, Електроизолационен ПЕМ-9150, Електроизолационен ГМ-50, Електроизолационен ТА-20 и ГФ-941.

13. Полиестерни лакове - винипол 11 и винипол 11У.
14. Полиестерни смоли - виналкид 6410; Виналкид 735ПЕ; Виналкид - 550 ПЕ.
15. Ускорител - втвърдител Ц-50, ускорител К, КП, КУ
16. Пластификатори - диоктилфталат, кондса - 810-Р
17. Китове за желязо, бял и червен; полиестерен кит;
18. Грундове за желязо: алкиден, фосфатиращ, антикорозионен, алкидностиролен.
19. Лепила на база РВА-дисперсии: лепило Ц-200, лепило Ц-112, лепило БК, ПВА-лепило за дърво
20. Карбоксиметилцелулоза - КМЦ-тип А и Б
21. Минерални пигменти: берлинска синя, оловно-хромова жълта, цинково-хромова-жълта;
22. Желязооксидни бои - три цвята: жълт, червен и черна
23. Хаш киселина
24. Фталов анхидрид

Рационализаторите и изобретателите от завода внасят своя голям дял за внедряването на нови производства.

Като основна задача пред колектива на СХК "Г.Генов" стои увеличаване производителността на труда, оптимален разход на материали, енергия и жив труд. В началото на VIII-та петилетка влязоха в експлоатация цеховете за полиестерни смоли и фталов анхидрид. Във възловите технологични работни места е монтирано високопроизводително оборудване, осигуряващо висок процент на механизация и частична автоматизация. С цел да отговори на условията на действащия икономически механизъм и в изпълнение задачите, поставени от XII конгрес на БКП се разработи комплексна програма, включваща решаване на следните въпроси:

1. Изгражда се АСУ на управленческата дейност с осем подсистеми: планиране, подготовка на производството, МТС, реализация на продукцията, движение на стоково-материалните ценности, оперативно управление на производството и др. Задачите се решават на база електронноизчислителна машина МЕИМ КВР А6401, доставена от фирмата "Роботрон" – ГДР. Отделните подсистеми се разработват от специалисти на комбината, съвместно с ТИЦ-Русе.

2. Изграждане на АСУП при производство на фталов анхидрид, ненаситени, полиестерни смоли и при строящият се цех за фталатни пластификатори, като се предвижда въвеждане на микропроцесорно управление на параметрите в отделните производствени процеси.

Инженерния проект на комбината до края на VIII петилетка ще разреши следните задачи:

- Трубопроводен транспорт на течни суровини и полуфабрикати, с показващи прибори за "разход" и "ниво" с възможност за използване на данните от ЕИМ;
- Механизиране и частично автотизирание на вътрешнозаводския и вътрешноцеховия транспорт на прахообразните материали и готовата продукция;
- Промяна на технологията на производството на пигментирани лакови системи с тенденция за автоматизиране на процесите между операциите дозиране-тониране;
- Спектрофотометрично определяне на цвета на пигментирани лакови системи и обработка на необходимата корекция на цвета на компютъра;
- Роботизация и палетизация на готовата продукция с програмно управление на изпълнителния механизъм;
- Оптимизиране производството на полуфабрикатите за осигуряване на тесни граници на отделните технологични параметри;

- Изграждане линия за производство на конусен амбалаж и механизирано подаване на амбалажа до цех "Лаков".

До края на VIII петилетка ще се разширят внедрените през последните години производства на автоемайллакове, антикорозионна подова замазка "Автокар", топлоустойчиви лакове за ауспухи, китове за автомобили, емайллакове и други.

След реализиране на комплексната програма обществената производителност на труда ще порасне над 2,5 пъти, а условния годишен икономически ефект към 1985 година да достигне 3,415,000 лева.

До 1990 година в СХК "Г.Генов" се предвижда внедряване на следните лакобояджийски материали за машиностроенето и транспорта:

- Покрития на база термореактивни акрилови смоли;
- Водоразтворими грундове и бои;
- Лакове с висок сух остатък;
- Нови системи корабни бои с удължен експлоатационен срок;
- Химически устойчиви бои и лакове.

В лабораторията за окъвянати-
рени системи с ръководител
Симеон Бичваров

Новите системи ЛМ ще позволят скоростно лакиране и сушане и прилагане на автоматични поточни линии.

Предвиждат се внедряване на следните разработки в областта на боите и лепилата за строителството:

- Бои на база поливинилацетатни хомо-и съполимерни дисперсии;
- Лепила за поливинилхлориден фурнир;
- Акрилатни смоли в органични разтворители и бои на тяхна база;
- Лепила за облицовъчни полимерни материали;
- Бои на база акрилатни дисперсии;
- Декоративни мазилки.

В близките години основно направление на развитие на ЛМ за мебелната и дървообработващата промишленост са:

- Вододисперсни лепила;
- Лазурни лакове за дърво;
- Киселинновтвърдяващи се лакове;
- Водоразтворими лакове.

В областта на ЛМ със специално предназначение се предвижда поэтапно разработване и внедряване на:

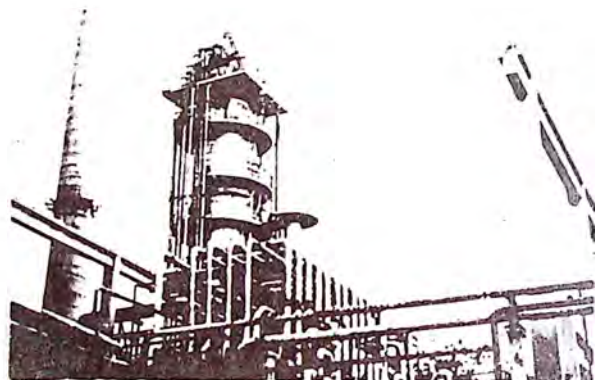
- Ефектни огнезащитни бои и замазки;
- Съвързащ състав за канална изолация;
- Грундове и бои за "койл-кутинг";
- Полиуретанови лакове за електропромишлеността.

Предвижда се за населението да се разработят гама лепила и усвои производството на висококачествени вътрешни декоративни бои.

Комбинатът активно участва в международното социалистическо разделение на труда. Като най-крупен представител на бъл-

гарската лаково-бояджийска промишленост комбинатът е член на работните групи в СИБ, анализиращ проблемите на НОТ, стандартизацията, разработването, рекомендация и изследване ефективността на научно-изследователската дейност.

На 75-годишнината, която бе чествувана през 1976 година колективът на СХК "Т.Генов" бе награден с орден "Народна република България" - II-ра степен.

НЕФТОПРЕРАБОТВАТЕЛЕН ЗАВОД "ТЕОДОР ГЕНОВ"

Развитието на нефтопреработващата промишленост в социалистическа България започва от 1954 г., когато с постановление на Министерския съвет се създава Държавно предприятие за преработка на нефта от първото българско находище край с.Тюленово.

Предприятието се организира на базата на съществуващата инсталация за атмосферна дестилация и рафиниране на нефтопродукти, работили преди 9.IX.1944 г. с вносни суровини и законсервирани след

победата на народно-демократичната революция.

Още със създаването на предприятието започва неговото реконструиране и обновление. При създаването си то има 2 цеха и 100 работника, а в производствената листа са включени: дизелово гориво, мазут, солярово, локомотивно, подово и др. масла, нитрол.

През 1959 г. е пусната в експлоатация инсталация за производство на битуми. След няколкократно разширения понастоящем инсталацията произвежда широка гама окислени битуми:

- битуми за пътно строителство Б 41/65; Б 60/901; Б 91/120
- битуми за хидроизолации в строителството БХ 80/25 и

БХ 90/15

- Кабелен битум БК 60/70
- Аккумуляторен битум;
- Рубракс за металургични цели.

От 1960 година предприятието носи името на видния антифашист Леон Таджер, работник в АД "Петрол", запалил през 1941 г., след нахлуването на фашистките армии в СССР, складовете с бензин, предназначени за германските войски.

През 1961/62 г. по проект и с помощта на фирмата "Хекман-Верке" от ГДР е построена тръбно-вакуумна ректификационна инсталация. Нейният капацитет позволява преработката на цялото количество добиван у нас нефт по съвременна технология. Получаваните на инсталацията маслени фракции позволяват разширяване на асортимента на произвежданите в завода нефтопродукти.

През 1964 г. за оползотворяване на отпадащата отработенна сярна киселина се изгражда цех за производство на алуминиев сулфат на база каолин от гр. Вятovo.

През 1967/68 г. влиза в действие разширението на инсталацията за рафиниране на нефтопродукти по киселинно-алкално-контактния способ.

Поради намаляване добива от Тъленовското находище от 1972 г. инсталациите на завода се донатоварват с преработка на отработени масла. НПЗ "Леон Таджер" е определен като единствено в страната предприятие за регенериране на събираните отработени масла, като с това влага своя принос в икономиката на стопанството и опазването на околната среда.

През 1977 г. влезе в експлоатация цех за производство на бели масла и очистка на парафин и церезин.

Така по пътя на реконструкцията и модернизацията НПЗ "Леон Таджер" израства като съвременно нефтопреработващо предприятие с установени традиции в разработването и внедряването на нови продукти, заменящи редица нефтопродукти, предмет на внос по I-во и II-ро направление.

През 1979 г. колективът на завода чествува 50-годишнината от създаването на предприятието и 25 години социалистическо развитие. За постигнатите успехи първото нефтопреработващо предприятие в България бе награждено с орден "Червено знаме на труда".

От 1.1.1983 година предприятието е клон на СНХК град Шлевен. Освен битумите в него се произвеждат:

1. Дизелово гориво
2. Газьол за промишлени и комунални цели
3. Мазут омекотител
4. Мазут-полугудрон
5. Мазут за регенерационни котли
6. Леко котелно гориво
7. Масло за двутактови бензинови двигатели
8. Масло моторно М-16-В₂
9. Масла машинни с общо предназначение
10. Масла за парни и водни турбини Тп32 и Тп46.

11. Масла за хидравлични системи от експлоатационно ниво МХ-Л и МХ-М(ХЛШ) и вискозитетни класове 10, 15, 22, 32, 46, 68, 100 и 150

12. Масла за хладилни компресори - фреоново ХФ-12 и Фригус-ХА

13. Масло за стъклоформоване

14. Поглъщателно масло

15. Бели масла технически БМТ-15 и БМТ-68

16. Бели масла парфюмерийни БШ-15

17. Бели масла медицински БМ-15 и БММ-32

18. Бобинажно масло КР-АС

19. Кофражни масла ОЕ-8 и ОЕ-12

20. Масло изолационно арктическо ЛТ-АИМ-65

21. Смазочно-охладителни течности

- емулсионно масло за прокат на желязо "Валцол"

- масла за рязане С₁₂ и С₂₀

- масло за закаляване МЗ-20

- масло за дълбоко пробиране "Резинол Д-21"

22- Медицински вазелин

23. Натриеви сулфонати марки "Сулфонал ЛТ-25", "Сулфонол-ЛТ-50", "Сулфонол-В"

24. Алюминиев сулфат твърд - марка А и течен - марка В

Част от произвежданата продукция се изнася, като намира добър прием в редица социалистически и капиталистически страни (Полша, Унгария, Югославия, ГФР).

Перспективите за развитие на завода се очертават в следните направления:

1- Специализиране в областта на смазочно-охлаждащи течности, като още през VIII-та петилетка ще се разработят самостоятелно или в сътрудничество с редица научно-изследователски институти и

ще се внедрят в производството следните нови продукти:

- емулсионни СOT за обработка на метали чрез рязане "Емул-сол ЛТ-11" и "Емулсол ЛТ-12";
 - масла за рязане на високолегирани стомани "Резинол ЛТ-21" и "Резинол ЛТ-31".
 - Масла за шлифоване
 - Емулсионни СOT за прокат на алуминий
- "Алуминол ЛТ-11" и "Алуминол ЛТ-12"

2. Разработка и внедряване на технологии за производство на малотонажни нефтопродукти, като:

- масло за плъзгащи повърхности
- универсално масло за стругове-автомати
- натриеви и калциеви нефтени сулфонати

3. Построяване и пускане в експлоатация на инсталация за пакетиране на специални битуми.

4. Разширение и реконструкция на инсталация "Алуминиев сулфат".

5. Разширение и модернизация на пречиствателната станция за отпадни технологични води.

От 1980 година в завода е организиран цех за производство на продукти за широко потребление. На базата на отпадни продукти от основните производства в него са усвоени разработените от специалисти към завода технологии за производство на:

- прахообразен миеш препарат "Адринакол" за битова и промишлена употреба
- препарат за емулсионно измиване на двигатели "Моточистител-ЛТ".
- Автосапун

Разработват се и в близко време ще бъдат внедрени и редица други препарати за бита.

За опазване на околната среда и изпълнение на програмата за внедряване на безотпадни технологии и дълбочинна преработка на суровините в завода е направено следното:

- отпадъците от битумното производство леки нефтопродукти заедно с увлечените нефтопродукти с технологичните води се събират в пречиствателната станция и се реализират като "Леко котелно гориво".

- изградена е пещ за изгаряне на некондензираните газове от битумното производство.

- изградена е инсталация за абсорбционно обезвреждане на киселите газове от производството на бели масла.

- изградена е временна инсталация за частична преработка на отпадъците при производството на бели масла алкални екстра^кти до пречистени натриеви сулфонати.

Предстои да се направи:

- изграждане на инсталация за преработка на цялото количество алкални екстра^кти до натриеви и калциеви сулфонати.

- проучване на технология за преработка и оползотворяване на отпадъците кисели гудрони

- проучване на технология за оползотворяване на отработената белилна пръст от контактната очистка на маслата.

- проучване и внедряване на нова технологична схема за преработка на отработените масла с минимум отпадни продукти.

ЗАВОД "ЛАТЕКС" – ГРАД БЯЛА

На 5.IX.1963 година в Бяла се открива цех за каучукови изделия към завод "Петър Карамивчев" – Русе с годишна производителност от 83 хиляди лева.

През 1969 година цехът прераства в самостоятелен завод "Латекс". Заводът се развива с много бързи темпове. Със собствени сили извършва реконструкция и модернизация, за да се стигне до 28 декември 1973 година, когато влиза в сила разпореждане № 266 на МС за генералната реконструкция и модернизация на завода.

Сега на един ден заводът произвежда повече промишлена продукция отколкото е произвел през годините на своето основание.

Основните изделия на завода могат да се разделят на: латексови-потопателни изделия – ръкавици (технически, хирургически, аутопсионни, домакински, диелектрични и маслоустойчиви), биберони за хранене и задъгалки.

- изделия от разпенен латекс; каучукови изделия; транспортни ленти, маркучи, медицинска мушама, гумиран текстил, антикорозионно фолио, лепила за подови плочи и настилка, дублиране и промазване на текстил, уплътнители поливинилхлоридни профили и др.

- пресови изделия.

Развитието на завода през периода 1981-1985 година и до 1990 година ще се осъществи в няколко насоки:

1. Производството на потопателни изделия ще се преустрои напълно чрез доставка, монтиране и пускане в експлоатация на нови модерни, ефективни и високопроизводителни, непрекъснато действащи автоматични инсталации, внос от Австрия, ФРГ, Холандия и Полша.

С новите мощности ще се въведат и нови, модерни технологии осигуряващи произвеждане, окачествяване и опаковка на изделията на световно ниво.

2. Производството на транспортна лента ще се усъвършенствува чрез пускане в експлоатация на нова модерна каландрова линия за кантирана и некантирана транспортна лента от СССР.

Предстоящо е въвеждането на подготвително (бенберно) отделение и шест ротационни преси за вулканизация.

3. В цеха за производство на пенолатекс ще се разработи технология за напълване на пеногума с каучукови млёнки и минимален процент пълнители. Ще се внедри технология за производство на листов материал от пеногума с безтекстилна подложка.

4. И в бъдеще ще се развива производството на изолационни материали СИЛ и КИЛ. Ще се разработи и внедри технология за самозалепващ се фозип-Л.

5. Поради нарасналите потребности на страната от лепила в завода ще се разработят нови видове такива на каучукова и латексова основа. За лепилата, предназначени за бита ще се закупи разфа-

современна техника.

6. През осмата петилетка и до 1990 година в основни линии ще се запази основното каучукова и латексово производство. Същото ще се доразвие с цел напълно задоволяване нуждите на страната от изделия, които са специфични в номенклатурата на завода и не се произвеждат на друго място в страната. Голяма част от същите ще се изнасят. С извършващата се реконструкция и модернизация завода ще се специализира в производство на формови изделия от пенолатекс по метода на Талалай и ниско относително тегло, технологията за флокирани подови настилки върху пенолатекс и др. Ще се доразвие и производството на потопателни латексови изделия, голяма част от същите ще се изнасят. През периода ще бъде внесено и монтирано съдържание и ще се усвои технология за производство на плувни шапки и плондери, които на този етап се внасят.

7. През периода 1981-1985 и до 1990 година стоките за народно потребление, които ще се произвеждат в завода са: ръкавици технически къси и дълги, ръкавици домакински, флокирани, медицински и аутопсионни, биберони за хранене и залъгалки, предпазители за пръсти и балони, гума техническа с плат и без плат, обикновена и маслоустойчива. Маркучи за перални машини, за газ пропан-бутан и за поливане. Лепила, плувни шапки и плондери, дющери от пенолатекс, декоративни текстили и пътеки, промазани с пенолатекс, флокирани подови настилки, чанти от кожа и текстил, калфи и стелки за леки коли, килимчета и столовки, чехли, елечета и др.

8. През осмата петилетка се предвижда в завода да се разработят и внедрят следните нови усъвършенствувани технологии:

- а/ технология за флокирани ръкавици
- б/ технология за технически ръкавици
- в/ технология за балони

г/ технология за биберони

д/ технология за хирургически ръкавици

е/ технология за производство на транспортна лента, съобразена с доставката на нова каландрова линия.

ж/ технология за напълване на пеногума с минерален пълнител и каучукови млънки с цел напълно оползотворяване на суровините и материалите.

Наред с горепосочените технологии в завода ще се внедри производство на плувни шапки, плондери, флоскирани подови настилки, нови дисперсни лешила за строителството.

Предвижда се в края на VIII-та петилетка, общата промишлена продукция спрямо 1980 година да нарасне 2,5 пъти, чистата продукция над 3 пъти; печалбата – над 4 пъти и обществената производителност на труда на едно лице – 2 пъти.

ЗАВОД ЗА ЕЛЕКТРОИЗОЛАЦИОННИ МАТЕРИАЛИ

Завода за електроизолационни материали – Русе е в редовна експлоатация от юли 1971 година, отделил се като самостоятелно предприятие от завод "Н.Киров" – Русе. В него се произвеждат всички видове

електроизолационни материали за нуждите на електротехниката, електрониката, машиностроенето и други промишлени отрасли. Те са групирани в следните видове:

1. Фенолни и меламинови смоли:

- фенолформалдехидни - резолен тип (ФФ)
- фенол-анилин-формалдехидни (ФАФ)
- меламин формалдехидни (МФ)
- меламин-анилин-формалдехидни (МАФ)
- стиролзирана анилинформалдехидна (САФ)
- крезолформалдехидна (КФ)
- крезол-анилинформалдехидна (КАФ)

Производството на всички посочени смоли се извършва в цех "Смолотоварене" чрез поликондензация на изходните суровини.

2. Слоести електроизолационни материали:

- гетинакс - пресовани слоеве от предварително импрегнирани с фенолформалдехиден лак картон и хартия. Произвежда се в различни марки и дебелина според предназначението.

- текстолит - пресовани слоеве от предварително импрегнирана с фенолформалдехиден лак памучна тъкан

- стъклотекстолит - слюдени изделия - колекторен слюдестит - КС, колекторен миканит - ФМ, микафолий, стъкломикалента, гъвкав миканит, стъкломиканит.

3. Пресматериали и детайли

4. Пластмаси - слоести фолирани за печатни схеми

5. Намотъчни изделия с цилиндрична форма - гетинаксови, текстолитови и стъклотекстолитови.

6. Пресовани профилни изделия - пръти и тръби

7. Лакотъкани, лакохартя и лакотръби (гилаухи)

8. Канални изолации за електродвигатели

9. Декоративен гетинакс

В момента продукцията на завода задоволява почти изцяло потребностите на страната, като една значителна част от нея се изнася в много страни в света, между които и такива силно развити в техническо отношение капиталистически страни като Англия, ФРГ, Франция, Швеция и др. От много години ЗЕИМ-Русе е желан и уважаван търговски партньор на Унгария, Полша, Румъния и другите социалистически страни с износ на електроизолационни материали на високо техническо ниво.

За 1982 г. 16 групи и фамилии от изделията, обхващащи 89,9 % от произвежданата продукция са подлежали на качествена оценка. От тях 4 фамилии изделия, представляващи 26,8 % от цялата продукция са атестирани във висша категория със знак "К" и 63,1 % - в първа категория със знак "I". Като се има предвид голямата номенклатура, разнообразието на технологичните процеси и многобройните видове, използвани суровини и материали, тези постижения трябва да се считат като значителен успех на заводския колектив.

В процес на внедряване е усъвършенствувана технология за производство на канална изолация "Полифол" с клас на топлоустойчивост — (155°C) и с възможност за машинно полагане.

В процес на разработка са тънки фолирани материали и пре-прег за многослойни печатни схеми.

Завършено е продпроектното проучване за реконструкция, модернизация и разширение на завода през VIII-та петилетка. В него се предвижда въвеждане на нови съвременни машини и агрежания, както и реконструкция и модернизация на наличното оборудване изключително със собствени сили и средства.

Цялостната дейност на ЗЕИМ-Русе е насочена към усъвършенстване на изделията и условията за производство, към издигане на качеството на още по-високо ниво. В това отношение голяма е ролята на модерно обзаведената централна заводска лаборатория и ба-

зата за развитие и внедряване, в които работят висококвалифицирани специалисти.

РЪСТ НА ОСНОВНИТЕ ХИМИЧЕСКИ ЗАВОДИ В
РУСЕВСКИ ОКРЪГ

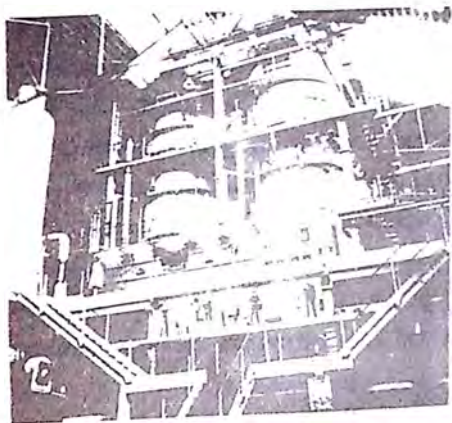
№ по ред	ЗАВОДИ	1970		1980		1985	
		Обем в Х.ЛВ.	ППП	Обем в Х.ЛВ.	ППП	Обем в Х.ЛВ.	ППП
1.	СХК "Петър Караминчев"	42,875	1171	109,517	1445	152,400	1560
2.	СХК "Г. Генов"	17,717	717	69,845	1052	102,000	1200
3.	НИЗ "И. Талджер"	20,084	421	66,358	517	86,240	505
4.	З Е И М	-	-	39,250	718	64,600	842
5.	Завод "Латекс"	-	-	30,400	806	49,600	1306

ЗАХАРЕН КОМБИНАТ "ДИМИТЪР БЛАГОЕВ"

1. ЗАХАРНА ФАБРИКА

Захарта, тоя тъй жизнено необходим в наше време продукт, има стара история. Още в най-дълбока древност издусите използват сладкия сок на захарната тръстика, гъсто обрасла бреговете на Ганг. За рождена дата на цвекловата захар се счита 11.І.1799 г. Първата фабрика е построена през 1801 г. в Силезия.

Бурното развитие на захарната промишленост в Европа започва от II-рата четвърт на XIX в. На Балканите проникването на захарната промишленост започва почти цял век по-късно. Първата фабрика за захар е открита през 1890 г. в Румъния.

У нас захарта се употребява още по времето на османското иго, но консумацията е била нищожна. Необходимостта от захар, народът задоволявал главно с пчелен мед и плодове в прясно или преработено състояние. Към края на XIX век английски, френски и белгийски капиталисти се насочват към строеж на крупни фабрични предприятия в български земи с цел да реализират високи печалби, като наемат евтина работна ръка.

Русенската захарна фабрика е построена с белгийски капитал и първата кампания датира от м.х. 1913 г. Капацитетът ѝ е скромнен – 1500–1600 тона захарно цвекло в денонощие. От 1938 г. фабриката става собственост на обединението "Кооперативни захарни фабрики".

В годините на народната власт отначало фабриката прераства в завод, а днес е комбинат, включващ 3 фабрики – Захарна, лимонена и хлебна мая. От 1949 г. тя носи името на основоположника на социализма в България – Димитър Благоев.

През 1952-53 г. се извършва първата реконструкция. В цех "Суроварна" се премива на работа с две дифузни кули - БМА. Започва да се използва дефекоситуация.

През 1959-1960 г. започва вторият етап от реконструкцията на завода, поради което завода повишава капацитета си на 3000 тона захарно цвекло за денонощие.

Същността на извличането на захарта от цвекловите резанки с помощта на топла вода, се основава на процеса дифузия. То е резултат от разликата в концентрацията на захарта в клетъчния сок и екстракционната течност.

Този процес се извършва в непрекъснато действащите дифузни кули БМА. Производителността на една дифузна кула е 1500 тона резанки в денонощие. Основният принцип на работа е противотока и непрекъсваемостта на процеса. Цвекловите резанки предварително се обогатяват с горещ дифузен сок и се вкарват в долната част на колоната, а от горната се подава топла вода. От долния край се отвежда дифузият сок, а от горния излизат подсладените резанки, които преминават през преси. Полученият дифузен сок се подлага на по-нататъшна преработка на дефекоситуация, получаване на тежък и лек сок, кристализация и центрофугиране, в резултат на което се получава готовата захар. По време на производството се извършва ежемасов химико-технологичен контрол на параметрите на технологичния процес.

Въвеждат се автоматични и полуавтоматични центрофуги за цех "Рефинерия", вакумапарати, сушилен апарат за захар и съоръжения за опаковачния цех, автоматични мазутни котли, реконструкция в железопътната мрежа, нова сграда за електроремонтната работилница и т.н.

В началото на 1961 г. правителството решава да закупува и преработва в страната ни брутова тръстикова захар от Куба, за да

може да подпомогне кубинската революция. Това доведе до създаване и внедряване на нова технология, и въвеждането на допълнителни съоръжения за преработката ѝ. Цялата произведена захар е определена за износ във Франция, Либия, Кипър, Малта, Югославия, Кувейт, Ливан, Турция, Иран, Цейлон, Румъния.

През 1962 г. влиза в действие системата от съоръжения за сухо разтоварване на захарното цвекло, пускат се в действие новите мановакуумфилтри, а през 1963 г. влизат в действие механизирано подаване на варовик и кокс за варовите пещи и механизизирано вкарване на захарта в складовете.

Пълен контрол на технологичния процес се осъществява от химико-технологичната лаборатория. По важните анализи са: захарно съдържание на цвеклото, загуби на захар в изсладените резанки, контролира се процеса дифузия за оптимален технологичен режим, извършва се контрол на сокоочистването, като се следи алкалитета по степените на сатурацията, температурния режим, количеството гасена вар, подавана спрямо цвеклото. Следят се загубите на захар в отпадни води и в меласата.

Обемът на продукцията за 1980 година е 39,320 тона цвеклова захар, 39000 тона тръстикова захар, 1500 тона пудра захар, 35000 тона кристал (по 1 кг опаковки), 13000 тона сухи резанки.

През VIII-та петилетка разширяване на захарната фабрика не се предвижда. Колективът на фабриката през този период има за задача да подмени физически и морално остарялото оборудване на фабриката с нова. Още през лятото на 1983 година предстои подмяна на центрофугите кристал с нови, монтиране на нова дифузна кула с капацитет 3000 тона. Предстои реконструкция още в помпената станция за цвеклото, отделението за измиване на цвеклото, вакуумфилтърната станция, омекотителната станция за лек сок,

станцията за филтрация на тежък сок, варовото стопанство, водно стопанство и пречиствателна станция за отпадни води.

II. ФАБРИКА ЗА ХЛЕБНА МАЯ

Производството на хлебна мая у нас започва през 1932 година във фабриката за спирт на фирмата "Начо Начев и сие", първоначално от зърнени храни, а в последствие от меласа. Първоначалния капацитет е бил 700 кг. мая за денонощие, получавана от един ферментационен резервоар, сепаратор и филтър преса. През 1938 г. фабриката е разширена с два нови ферментационни резервоара, нов сепаратор, въздушен компресор. Капацитета нараства на 2 тона в денонощие. През 1942 година бившите собственици доставят нов сепаратор и хладилна инсталация. В навечерието на национализацията фабриката произвежда 300 тона мая годишно с около 50 работника.

Тъй като фабриката е единствена в страната с малък капацитет и износено оборудване бе замислен строежът на нова фабрика.

В края на 1957 г. е направена първата копка, през 1958 г. е завършена сградата, а 1959 г. завършва монтажа на съоръженията от Полша. През март 1960 г. фабриката започва да функционира с капацитет 10 тона в денонощие. Само за 2 години тя надхвърля капацитета си.

През 1962 г. бе създадено и внедрено ново производство - витално суха мая за хляб с годишен капацитет над 40 тона годишно. Част от продукцията се изнася в СССР.

Нарасналите нужди от мая довеждат до реконструкция на фабриката, която започва от 1970 г. и завършва 1980 година. През този период се подменя почти цялото физически и морално остаряла полско оборудване на фабриката.

Всички стари ферментатори се изхвърлят и се заменят с нови, система "Фогелбуш" с по-голям капацитет и нова аерационна система. Въвежда се нова автоматична инсталация за стерилизация на меласовия разтвор, нова инсталация за получаване на суха мая. През последните години бе въведена в експлоатация нова сепараторна станция. За охлаждането на маяното мляко бяха въведени нови хладилни резервоари, пакетажно отделение с пуснатите в действие съветски пакетир машини и шведски филтър.

Пресовата хлебна мая представлява дрожди от вида размножавани върху меласова хранителна среда.

= Saccharomyces cerevisiae

Ферментацията се състои в размножаване и увеличаване на дрождената маса върху подходяща хранителна среда и оптимални условия. Размножителният процес се провежда на няколко стадия. Лабораторен стадий – получаване на посевен материал, на чиста култура от дрожди, полузаводско размножаване и размножаване във ферментатори "Фогелбуш". Размножителният или ферментационен процес се следи от три лаборатории: биологическа – която подготвя посевния материал и съхранява щам; биохимична, която следи размножителния процес, появата на диви дрожди, стерилността; химична, която контролира рН, съдържание на азот и захари в хранителната среда.

Готовата ферментирала маса се подава за охлаждане, сепарирание, филтруване и пресоване на хлебните дрожди.

През VIII петилетка пред колектива на фабриката стоят две основни задачи:

1. Подмяна на оборудването в химикалното отделение и кохерите за приготвяне на меласовия разтвор

2. Пускане на производство на спирт за горене в старата сграда на фабриката за хлебна мая, на база отпадъци от производство на хлебна мая.

Към 1990 година се предвижда построяването на втора фабрика за хлебна мая.

III. ФАБРИКА ЗА ЛИМОНЕНА КИСЕЛИНА

При производството на захар се получава отпадъчен продукт меласа, който съдържа 48 % захароза. Ето защо в отклик на Партийната повеля за по-пълно използване на отпадъците и полупродуктите от основното производство през 1962 година при лабораторни условия бе получено първото количество лимонена киселина на база меласа. През ноември 1964 година бе пусната единствената в страната фабрика за лимонена киселина с годишен капацитет 300 тона.

Тържественото откриване се състоя на 10.XI.1965 година. Младият колектив преодоля големи трудности при усвояване на новата технология. Днес фабриката има годишен капацитет 1400 тона, като произвежда 4 тона в денонощие. Използува се местна суровина. В нашата фабрика производството на лимонена киселина се осъществява по повърхностния метод с шам продуцент "*Aspergillus niger*", който расте върху меласова хранителна среда. Първоначално в лабораторията се приготвя споров посевен материал от "*Aspergillus niger*", с който се посява меласова хранителна среда, заредена в киветите на ферментационните камери. Създава се оптимален технологичен режим, в резултат на което спорите прорастват и се получава мицела на плесента, който в резултат на своята жизнедеятелност започва да продуцира лимонена киселина, т.е. от захарозата в резултат на аеробен окислителен процес се получава лимонена киселина. Ферментацията трае 8-10 денонощия. В разтвора освен лимонена киселина има малки количества гликонова и оксалова киселини. Затова ферментирания разтвор се подава на химично почистване чрез неутрализация, сулфатация, след това вакуум изпаряване, кристализация и сушене на готовата лимонена киселина. Произведената продукция днес не задоволява нуждите на нашата страна. Ето защо през VIII петилетка се предвижда разширяване на капацитета на фабриката на 2400-2500 тона. За тази

цел в момента се проектира нова сграда и оборудване отново пак на повърхностна ферментация. На база филтрат от неутрализацията, предстои пускането на ново производство: белтъчно-витаминен концентрат и биогаз. Работи се също и върху по-пълното оползотворяване на мицела в животновъдството.

К 3 "9-ти септември

За начало на кожарската индустрия и основаване на кожарската фабрика в град Русе до документални данни се сочи 1881 година от далматинците Валентин Метесич и Тасо М.Елич. Индустриалното заведение е предназначено да произвежда гъон, кѳт, марокен и руска кожа.

Стогодишната история от прерастването на фабриката в завод се характеризира с основни етапи, продиктувани от исторически и икономически закономерности на развитие: от 1881 до 1944 г.; от 1947 - 1947 г.; 1947 г. до наши дни.

Първият етап не се различава от историята на останалите русенски предприятия, субсидирани с белгийски капитал, преминаващи в последствие в ръцете на български акционерни дружества. Произвеждано е гъон, бланк, юфт, трансмисионни ремъци и др. кожни изделия с по-малко значение. Работели са 40-50 работника с 10 души управленчески персонал. Освен месна суровина е преработвана и вносна от Южна Америка, Австралия, Уругвай, Мадагаскар, Индокитай, Нова Зеландия. Екстракти са внасяни от Аржентина, Франция, Италия, Швейцария и др. Химикали - от Германия.

След национализацията на индустрията (23.XII.1947 г.) към фабриката се насочват машини от кожарските предприятия в град Разград, Толбухин, Силистра, Стара Загора, Русе, София, вследствие на което производителността ѝ се увеличава 30 пъти. Новото предприятие - ДИП "9-ти септември" обединява бившите фабрики "Стоян Павлов и сие" (сегашият цех "Петолъчка") и фабрика "Пенков-Попов".

В резултат на усъвършенствуване на технологии, разширение и модернизация на цехове в период от няколко петилетки ДИП "9-ти септември" се утвърждава през 1966 г. в КЗ "9-ти септември" с първо място по производство на меки кожи на Балканския полуостров.

През последната Седма петилетка 1976-1980 г. се построява нова паропентрала. В изпълнение плана по реконструкция и модернизация на завода се изгражда цех "Мокра обработка". С това се концентрират и централизират еднородните производствени процеси в рамките на завода. В производството са внедрени нови висококачествени технологии, съобразени с нарасналите изисквания на вътрешния и международен пазар, а именно: технология на производство на напа за облекло, за хидрофобизирана напа, за хидрофобизиран бокс, за полуфабрикати "Краст" велурцепенак "Спорт" и др.

Планът за VII петилетка е изпълнен по основни показатели както следва: обща промишлена продукция 103,2 %; чиста продукция 102,2 % и печалба 102,3 %.

През юбилейната за завода 1981 година се произведе обща промишлена продукция на стойност 23 200 000 лева, от която 177 млн. кв.-дм. лицеви кожи и 200 тона твърди кожи. Реализирана печалба за 2 042 000 лева. Обемът на продукцията в сравнение с 1947 г. се увеличил 40 пъти. Произведени са следните артикули: лицеви, естествени кожи за обувки – обикновен и естествен бокс; анилинова, семианилинова и хидрофобизирана напа; бокс – телешки, говежди за спортни артикули; шпалт – велур; кожен туткал; твърди кожи – натурален и цветен бланк; гъон – канати и др. Продукцията се произвежда в 200 разветки и е предназначена за обувните заводи и галантерийните предприятия в страната.

Технологичните процеси се контролират от химическа лаборатория, снабдена със съвременни апарати и съоръжения.

Реконструкцията и модернизацията на базата на лицензна технология и комплексно обзавеждане на завода започва от април

1980 г. Общата стойност възлиза на 16 140 800 лева и обхваща следните по-важни обекти: "сухо" и "мокро" хале, пречиствателна станция, промишлено водоснабдяване от река Дунав, преустройство на съществуващите производствени помещения, промишлено-монтажни дейности и др. Основна цел на реконструкцията е да обединят технологичните линии на двата цеха за обработка на лицеви кожи. Мокрите процеси са изведени в ново "мокро" хале с производителност 56 тона кожи дневно. Цехът отговаря на всички ергономически изисквания за оптимизиране на работната среда. Годишната продукция нарасна от 165 млн. кв. дм. на 250 млн. лицеви меки кожи в 13 асортимента и 200 тона твърди кожи.

Пречиствателната инсталация е изградена и функционира, с което се намалява замърсяването на р. Русенски Лом.

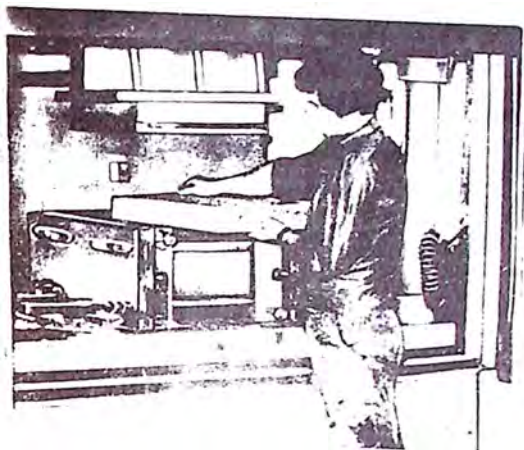
За VIII петилетка производствената номенклатура ще обхваща: твърди кожи – сиромалтни, краища, бланк, рами; меки кожи – лицеви, обикновен бокс, хидрофобизиран, флорентински, антибокс, различни видове ефективен бокс в 66 разцветки, шрумбокс, бокс за спортни топки, семиянилинов бокс и др.; напа – обикновена, анилинова, хидрофобизирана, велур – телешки, говежди, велуршпалт, велур-цепенак и др.; меки кожи – фодра, изохастар; туткал; хромови пилки.

81 % от производството на завода е с оценка "1".

През тази петилетка на базата на комплексната програма за модернизация и реконструкция на завода е предвидено обемът на промишлената продукция да нарасне на 101,3 %, чиста продукция 138,7 % и печалба 158,3 % спрямо 1980 година.

За ръста говорят следните цифри:

	<u>1977 година</u>	<u>1990 година</u>
Твърди кожи	200 тона	210 тона
Меки	190 млн. кв. дм	360 млн. кв. дм
Производителност	445 хил. кв. дм	600 х. кв. дм
		Без увеличение на работната ръка

З О И "ТРУД" - РУСЕ

През 1982 година източно от Русе възникват две малки предприятия за производство на тухли, циментови, мозаични изделия и архитектурни строителни елементи. Три години по-късно те се обединяват в акционерно дружество "Труд", което наред с тухли, кахли за печки, циментови изделия, тигли и керемиди започва за първи път у нас производството и на огнеупорни изделия.

Производството на фабрика "Труд" непрекъснато се разраства. Особено бързо предприятието се развива през годините на народната власт, когато прераства в керамичен завод, който обединява всички производствени мощности за строителна керамика на територията на окръга. От 1967 година "Труд" се специализира в производството на огнеупорни изделия.

Поради разностранната дейност по строителството на термични агрегати номенклатурата на завода обхваща над 3700 вида изделия според тяхната форма, размери и предназначение.

1. Шамотни огнеупорни изделия с общо предназначение за изграждане на топлинни агрегати.
2. Кофъчни шамотни огнеупорни изделия
3. Шамотни огнеупорни изделия за металургията и стоманолееенето
4. Шамотни огнеупорни изделия за електронагревателни топлинни агрегати
5. Корундови и карборундови огнеупорни изделия на керамична свързка
6. Графитошамотни изделия
7. Лекошамотни огнеупорни топлоизолационни изделия, предназначени за топлинна изолация на различни термични агрегати.
8. Шамотно брашно

Лакошамотните топлоизолационни изделия и графитошамотните изделия за нуждите на страната се произвеждат единствено в ЗОИ "Труд". Ежегодно номенклатурата на завода се попълва с нови видове изделия.

Разнообразието от физико-химически показатели, форми и размери позволява изпълнението на най-различни конструкции, без да се налага за някои уникални термични агрегати да се разработват скъпо струващи свръхсложно фасонни елементи.

Основните суровини, с които работи заводът се получават от град Вятovo (промит каолин и шамот); град Плевен (сива огнеупорна глина); с. Жаблено, окр. Софийски (огнеупорна глина); Нефтохим-Бургас (пенополистирол) и дървени стърготини от дървообработващите предприятия в страната. Сребрист графит се получава от второ направление.

В химико-технологичната лаборатория се извършват химични и термични анализи на получаваните суровини и на огнеупорните из-

делия преди да бъдат експедирани към потребителите. Определя се съдържанието на $Al_2O_3 + TiO_2$, огнеупорност, желязо и алкалии на суровините и термична устойчивост, коефициент на топлопроводност, допълнителна свиваемост, температура на експлоатация, деформация под налягане, привидна плътност, привидна порьозност, якост на натиск, допълнителна линейна свиваемост, обемно тегло и водопоглъщаемост на готовите изделия.

Алумино-шамотните огнеупори са полукисели със съдържание на $Al_2O_3 + TiO_2$ до 34 % и имат огнеупорност $1710^{\circ}C$. Огнеупорността им се определя от съдържанието на $Al_2O_3 - TiO_2$, а също от чистотата на суровината спрямо алкалии и желязо. Последните намаляват огнеупорността, тъй като с Al_2O_3 и SiO_2 образуват евтектични смеси, които имат по-ниска точка на топене. Работната температура на този тип огнеупори е от порядъка $1200-1400^{\circ}C$. Предназначението им е за директна и индиректна дутировка. Те се използват във всички отрасли на народното стопанство — продукцията на завода задоволява нуждите на металургията, енергетиката, керамичната, циментовата и стъкларската промишленост.

Огнеупорните изделия на СОИ "Труд" отговарят на високия температурен режим в различните видове пещи. Химичният състав на суровините, подходящата технология и усилията на колектива разнообразяват и усъвършенствуват изделията.

В завода работят 360 работници, инженери, техници и служители в 3 производствени цеха, един ремонтно-механичен цех и цех за ширпотреб. В цеха за ширпотреб се произвеждат около 30 вида саксии за декоративно оформление. Съобразени със съвременните изисквания, те задоволяват вкуса на купувачите с разнообразието на форми, багри и размери.

През 1970 година започва обсъждането на проекта за реконструкция и модернизация на завода. Строителството започва през 1972 година и окончателно завършва на 1.X.1982 година. През първата година на осмата петилетка са предоставени на народното стопанство 47000 тона изделия, на стойност 9 700 000 лева, през втората година 49 000 тона на стойност 10 500 000, за да достигне в края на петилетката 60 000 тона годишно – 12 230 000 лева. При новите производствени мощности 60 % от продукцията ще се произвежда по нова прогресивна технология, така нареченият полусух способ на формване, при който изделията ще се изпичат изцяло в тунелна пещ. Режимът на пещта е напълно автоматизиран. Модернизацията и автоматизацията са насочени към подобряване условията на работа, намаляване и премахване на ръчния и непривлекателен труд. В перспектива предстои реконструкцията и модернизацията на линията за пластично формване. Необходимо е да се построи склад за готова продукция и цех за топлоизолационни и лаковесни огнеупорни изделия. Във връзка с усвояването на новите производствени мощности, редица неудачни възли бяха реконструирани и рационализирани. През 1981 година икономическият ефект от рационализациите надхвърли 100 000 лева, през 1982 година от рационализации са реализирани около 90 000 лева, а за 1983 година също се очаква икономически ефект над 100 000 лева.

По-важните решения се отнасят до шликерното отделение, до промина в огнеупорната изолация на пещните вагони, до изменение схемата на мелачното отделение, създаването на нова организация за снемане на изсушената продукция и подаването ѝ за изпичане и др. След реконструкцията и модернизацията на линията за пластично формване ще се премине към непрекъснат режим на изсушаване на изделията, при което чувствително ще се подобри тяхното качество. Ръководството на завода съсредоточи усилията си в усвояването на нови

технологии за производство на огнеупорни изделия с нови свойства, предназначени за съвременните методи на стоманолееене. Проучват се възможностите за производство на влакнести огнеупорни материали, въвеждане на работи за нареждане на изделията върху пещните вагони.

Корпусите на Химкомбинатите в Димитровград, Девня, Стара Загора, Враца, Свищов; металургичните комбинати "И.И.Брежнев", "Ленин",; Нефтохимическите комбинати в Бургас и Плевен; ТЕЦ Марица Изток, ТЕЦ Бобов дол и много други крупни предприятия в страната са изградени с огнеупорни изделия, произведени в ЗОИ "Труд" – Русе.

Предприятието изнася изделия във Виетнам, Ирак, Румъния, Египет, Австрия.

Заводът е носител на високи трудови отличия – орден "Червено знаме на труда", грамоти за висока обществена производителност на труда, за комплексно изпълнение на социално-икономическите планове, за активно участие в осъществяване шефството над строителството на детски заведения и др.

Колективът на завода има амбицията през следващата петилетка да разработи и усвои производството на влакнести огнеупорни изделия.

ЗАВОД ЗА ПЕЧАТНИ ПЛАТКИ

Техниката на печатните схеми намира все по-голямо приложение при изобретяването и контролирането на радиоелектронна апаратура. Това наложи построяването и пускането в експлоатация на Завода за печатни платки през 1968 година в град Русе по линия на СИВ.

Годишите на израстването му съвпадат с годините на Шестата петилетка. Основните кадри са обучени в СССР – град Минск. Първите

платки са гордост не само за колектива (наброявал в началото няколко десетки души), за града, но и за техническия напредък на Родината ни. Те са предназначени за електронно-изчислителна машина "Минск-32".

За годината на VI-та петилетка промишленото производство нараства няколко пъти. Докато през 1970 година е усвоено едно изделие, то през 1975 г. се работят 27 изделия, през 1977 г. - 34 изделия, а през 1980 г. - 42 изделия.

Нови, много по-сложни задачи се поставят пред заводския колектив през периода 1976-80 г. В основни линии до 1978 г. отпаднаха от номенклатурата на заводското производство първите изделия. Усвояват се и предстои внедряването на нови видове модификации за печатни платки. Заводът продължава да се развива с високи темпове. Обемът на стоквата продукция в 1980 г. - нарасна 2,5 пъти спрямо 1975 г., от 59 милиона лева в 1975 г. на 150 млн. лева в 1980 г.

Обзаведен е със съвременни и високопроизводителни машини, русенският завод произвежда печатни платки с метализирани и неметализирани отвори, гъвкави и многослойни с високо качество. Въведено е в производството осемслойна печатна платка.

За производството на печатни платки се използват дискретни елементи, интегрални схеми, стъклотекстолит, едностранно и двустранно фолуиран гетинакс.

На обикновения език за печатна платка се говори като за "плочи от стъкло и текстолит с наслоени върху тях по фотографски или химически способ печатни схеми, по които са монтирани сложни електронни и радиоелементи с определено предназначение". За специалистите и работниците от завода всяка печатна платка означава изключително сложно и отговорно производство от най-новия дял на нашата промишленост – електрониката, която е немислима без помощта на електрохимията.

Основните технологични звена, които се извършват в "I-ви обособен участък" обхваща следните по-важни електрохимични процеси; помедняване – химично и електрохимично, посребряване, палатране, нанасяне на калай и олово, ецване-алкално и кисело, сито и фото-печат и др. Последните са подредени в строго определен технологичен ред при опазване на подходящ режим в зависимост от това какъв вид платка ще се изработва (метализирана, неметализирана или многослойна).

При производството на печатни платки с метализирани отвори са подменени всички вносни химикали и електролити с местни.

Спазването на технологичните предписания е гаранция за високото качество на печатните изделия. В това отношение е неотменима заслугата на "Експрес-лабораторията", която денонощно контролира технологичния режим на електролитните вани.

в завода функционират още ЦЗД, лаборатория за контрол на дейонизацията на водата (към цех "водочистка" на база - йонити) и технологична лаборатория. В последната се експериментират, проучват и внедряват в лабораторни условия нови технологии, рационализаторски предложения, усъвършенствувания в съществуващите технологични линии.

В рационализаторското движение участвуват над 150 изтъкнати творци. За ръста му говорят следните цифри: през 1975 година са внедрени рационализаторски предложения с общ икономически ефект 905 х.лева, 1976 г. - 51 рационализации с 3 млн.298 х.лева, 1977 - 62 рационализации - 2 млн.600 х.лева, 1978 г. - 2500 - с 14 млн.лв, 1980 г. - 2650 - с 15 600 000 лева икономически ефект.

Заводът внесе в държавния бюджет печалба, което няколкократно възстановява средствата за построяването и обзавеждането му.

Печатни платки се вграждат в електронно-изчислителната техника, произвеждана в други заводи в нашата страна, за ползване от българските електронно-изчислителни центрове, както и за износ в чужбина (СССР, ГДР и др. социалистически страни).

За опазване на околната среда в завода е построена пречиствателна станция, в която се утаяват отпадъчните води от цех "Метализация".

Колективът на завода е носител на високи отличия за висококачествена продукция и трудови успехи.

ЗАВОД "НАДЦЕН КИРОВ"

Като търговско предприятие "Гатю П.Станев и Сие" е основано през 1901 година. През 1931 година преустроено в акционерно дружество. В 1935 година са пресовани първите изделия от вносен

преспрах. Първите по-масови търговски бакелитови изделия, изработени през периода 1935-1937 година са шайби, разклонители за скрита инсталация, розетки, капаци за различни контакти, фасунги и други.

През 1938 година се произвежда в предприятието първият бакелитов преспрах от вносни суровини.

Новолачна смола се получава през 1939 година.

Фирмата "Татю П.Станев и Сие" става главен доставчик на бакелитов преспрах за България до 9-IX, 1944 година.

Не е без значение да посочим, че първият работник на вала за производство на бакелитов преспрах е Димитър Русчук-лиев.

През 1948 година в национализирането вече предприятие, първият инженер-химик Мария Рогожарова въвежда производството на изолационно платно и шлаухи. М.Рогожарова бе дългогодишна учителка в русенския техникум по индустриална химия "Проф.Д.Баларев". Тя прави първите опити за пресоване на хартия, импрегнирана с бакелитов лак и получава слоисти изолационни плочи за силнотоксовия завод "В.Коларов" - София.

По предложение на проф. инж.Иван Попов - тогава директор на СТЗ "В.Коларов" полученият слоист материал е наречен "марит", впоследствие приема универсалното име "гетинакс".

Съперничеството между двете съществуващи до 1952 година предприятия "Ринг" - София и приелият вече името на големият русенски революционер Найдено Киров завод е голямо. Упоритият труд на русенци довежда до явно превъзходство и ръководството на ДСО "Елпром" е единодушно - в Русе трябва да се изгради нов завод за електроизолационни и електроинсталационни изделия.

През 1954 година вече работническият колектив се настанява в новите производствени помещения на сегашната площадка.

Непрекъснатото разширяване на производствената програма и голямото разнообразие в асортимента на продукцията доведе до отделяне през 1971 година на ново предприятие за електроизолационни изделия, днешният завод "ЗЕМ".

Днес завод "П.Киров" произвежда широка гама електроинсталационни изделия – ключове, контакти, фасунги и много други от бакелитов, карбамиден и полиамиден преспрах, които задоволяват нуждите на нашата страна и голяма част са предназначени за износ.

В завода е изграден модерен галваничен цех за никелиране, цинкуване, кадмиране, посребряване, хромиране и помедяване.

От 1977 година към завода функционира модерна пречиствателна станция за регенериране на отпадъчните води от галваничния цех.

От 1980 година в завода навлиза електрониката. През 1982 година е открит нов модерен цех за производство на електронни преобразуватели "Келерон".

Успоредно с изграждането на цеха се изгради и база за развитие и внедряване с две направления – електроника и електро-инсталационно производство.

През 1983 година предстои пускането на цех за производство на печатни платки и разширение на галваничния цех с отделение за метализация на платките.

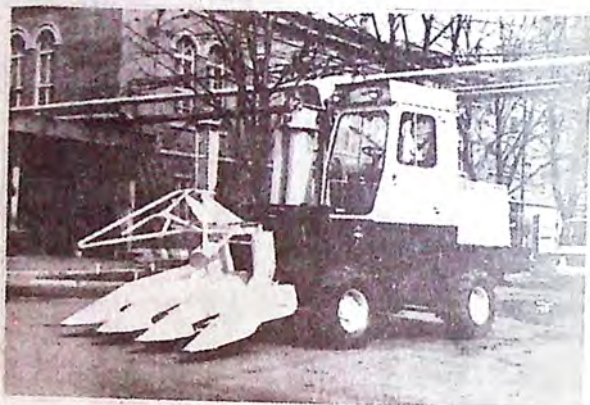
Разработени са и предстои пускането в редовно производство от фамилията преобразуватели "Кемитор" и "Кемток".

Централната заводска лаборатория с поделенията й – електро, механична и химична лаборатории са обзаведени с най-съвременна апаратура за прецизен контрол на суровините и готовата продукция.

РОЛЯТА НА ЦЕНТРАЛНАТА ЗАВОДСКА ЛАБОРАТОРИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА КССМ "Г. ДИМИТРОВ".

МК "Г.Димитров" е единствен в страната за производство на селскостопански машини. Той е израснал от първото в страната металообработващо предприятие – фабрика "Милхаупт" за ремонт и по-късно производство на мелнични машини. След 9.IX.1944 г. и след национализацията на фабриката се променя номенклатурата и започва производство на селскостопански машини. Петият конгрес на БКП поставя задачата да се развива родното машиностроене и особено този клон, който спомага за "модерно машинно обработване

на земята". Оттогава се редят години на непрекъснато развитие, новаторство и творчество. Усвояват се нови технологии, модернизират се и непрекъснато се разширява завод "Т.Димитров" със съдействието на държавни специалисти и по съветски проекти. В периода 1952-1954 г. се въвежда за пръв път лабораторния контрол в завода. За повишаване производителността на труда, обема и качеството на продукцията се налага необходимостта от поставяне на производството на научна основа. Създава се първата заводска лаборатория.

Днес централната заводска лаборатория при КСМ "Т.Димитров" - Русе е комплексно звено, в което се извършват следните основни контролно-аналитични дейности:

1. Входящ контрол на постъпващите в производството суровини и материали - пясъци, кокс, феросплави, телове, ламарини, прокат, леярски чугун и др.
2. Контрол на технологичните процеси и междуоперационен контрол на детайли, възли и заготовки - байцване, хромиране, грундиране, термична и химико-термична обработка, заваряване и др.

3. Маркировъчни анализи на отливки от чугун и стомана.

4. Производствено-проучвателна и научно-изследователска дейност.

Организацията на тази толкова разнообразна дейност се осъществява чрез четири специализирани лаборатории:

- химико-аналитична
- физическа (спектрална)
- металографска и
- лярска

Ежегодно в поделенията на ЦЗИ се извършват над 400 000 бр. определения с тенденция към увеличаване до 450 000 бр. през 1983 г. и 800 000 бр. до 1990 година.

В завода се произвеждат 2 селскостопански машини - силахокомбайн прикачен КИР-15 и самоходен силахокомбайн КСС-100. Първата машина е предимно за износ в СССР (над 85 %), а втората - за вътрешния пазар и малка част за Югославия. Изискванията за качеството на заводската продукция непрекъснато се увеличават, особено на продукцията, предназначена за износ. Едновременно с това нараства ролята на централната заводска лаборатория, като помощник, арбитър и регистратор на качеството. Ето защо се налага да се извършва изследователска работа, да се усвояват нови, съвременни, бързи и точни методи за анализ, да се обновява оборудването, да се подпомагат цеховите колективи при внедряването на по-прогресивни технологии. За да бъде тази дейност по-ефективна, тя се развива по целогодишни и тримесечни планове. Годишният план за производствено-изследователската дейност включва теми и проблеми, чието разрешаване изисква по-продължителна експериментална и проучвателна работа, а тримесечният - задачи с по-оперативен, методичен и текущ характер, като подмяна на методика, внедряване на нова апаратура и т.н.

Изминаха първите две години на VII петилетка. Това бяха за завода не само юбилейни, празнични години, тъй като заводът "навърши" 75 години, но преди всичко – следконгресни, изпълнени с вдъхновен труд за претворяване на конгресните решения в дела. В тази трудова битка ЦЗЛ даде своя ценен принос, който в най-общи линии може да се обобщи в следните направления:

– Брак и рекламации по вина на лабораторията не са регистрирани. С въвеждането на комплексната система за управление на качеството на базата на стандартизацията, не се допускат в производството материали, които не отговарят на изискванията по БДС (или ГОСТ). Проверката е комплексна, не е достатъчно само да се провери дали материалът (например) отговаря по химичен състав на дадена марка. Необходимо е и задължително се извършва проверка за качеството на повърхността, за микро и макроструктурата, якостни показатели, пластични свойства и др.

– В завода се извърши частична реконструкция и модернизация на леляното производство. Построен бе нов участък за термообработка на конструкционни стомани и за химико-термична обработка (газова цементация). ЦЗЛ изгради цехова експресна лаборатория, проведе система лабораторни изследвания за установяване на режими за термична и химико-термична обработка с полската механизирана линия "Пекат", с която се осигурява контролируема атмосфера и много високо качество на обработените детайли. Построен бе и нов участък за графитизационно отгряване на бял чугун – за производство на ковък чугун, марка КЧ-35-10. Досега този процес се извършваше в камерни електропечи, бе много продължителен 90 – 100 часа, детайлите се окисляваха и обезвъглеродяваха много. Сега графитизацията се извършва в тунелни печи с непрекъснато действие, построени по съветска документация. ЦЗЛ въведе завишен контрол върху химическия

състав на изходния бял чугун, което е гаранция за постигане на стабилна марка ковък чугун. Съвместно с отдел "Металургичен" и ЦЗМ бяха проведени комплекс проби и проучвания за създаване на оптимална технология за графитизация (темпероване) в тунелна пещ. В резултат на това се съкрати процесът почти наполовина, стабилизираха се свойствата на произведения в завода ковък чугун, подобри се външния вид на нашите отливки.

- За производството на сърца бяха монтирани две автоматични машини, работещи по метода "горещи кути". ЦЗМ се включи активно в пускането на машините и създаването на технология за работа. Проведоха се много изследвания, изпробваха се различни видове смоли, български и вносни. Все още работата не е приключила, но машините работят и очакват да им подаде лабораторията оптимален състав за сърцева смес с естествена българска синтетична смола

1983 година - третата година на петлътната ще бъде трудна не само за целия заводски колектив, но и за колектива на ЦЗМ. Трябва да усвоим производството на нов вид самоходна селскостопанска машина - КПС-5Г, предназначена за износ в СССР. Машината е сложна, изискванията за качество много високи, а през 1983 година трябва да произведем 500 бр., 1984 г. - 1000 бр., а 1985 г. - 10 000 броя. Това наложи и вече започна проектирането на цялостна реконструкция на завода, което ще обхване и ЦЗМ. Ще се достави по-модерна техника, която ще гарантира точност и бързина на анализа, като апарат за рентгено-структурен анализ, атомно-абсорбционен спектрофотометър, нов спектрограф, ултразвуков дефектоскоп и др. Ще се изградят няколко нови лаборатории - към бояджийн цех, към галваничен цех и химико-технологична (към централната химическа лаборатория). За да се осигури ремонта на апаратурата, ще се обзаведа ремонтна и механична работилница. Така ЦЗМ ще гарантира високо качество на износните машини.

Едновременно с реконструкцията ще продължи активното участие на ЦЗМ в творчески колективи за усвояване на по-прогресивни технологии, за внедряване на по-евтини суровини и материали, за замяна на вносни стомани с български, за замяна на метали с пластмаси и т.н. Особено важен е факта, че заводът е в центъра на града, което е неблагоприятно за околната среда. Предстои замяна на вагрянките в лепен цех с индукционни топилни пещи. ЦЗМ ще се съобрази с квантометър и апарат за едновременно определяне на C и S , ще се усвоят нови експресни методи, за да може да се коригира състава на метала във всеки момент на топилния процес.

За по-експедитивно решаване на проблемите, които новото производство поставя пред лабораторията, ще се застъпи и разшири сътрудничеството с ВТУ "Ангел Кънчев", ЦЗМ, ИИТМ към БАН и др. институти и лаборатории. В областта на металографията ще се увеличи ролята на количествените методи за оценка на структурата с използване на автоматични анализатори (величина на зърна, неметални включения и др.)

XII конгрес на БИТ и задачите за 8-та петилетка, които произтичат от неговите решения, конкретизирани в заводски производствен ритъм, ще допринесат за повишаване ефективността и интелектуализацията на производството, за нарастване на производствения потенциал. Колективът на химизи и физизи от ЦЗМ е пълен с решимост и готовност да отдаде целия свой опит и знания за възходящото развитие на комбината.

КЗК "ИВАН ДИМИТРОВ"

КЗК "Иван Димитров" – Русе е специализиран в производството на плавателни съдове с различна вместимост, предназначени за износ и кранове (мостови, портални), предназначени за страната. Материалите, които се влагат при изработката им е нужида бъдат с високо качество. За целта през 1953 г. е създадена лаборатория за контрол.

Централната заводска лаборатория обхваща: химическа, механична, дефектоскопска лаборатория и Станция за механични изпитания.

Химическата лаборатория контролира качеството на стоманата и чугуна по C, Mn, Si, P, W, V, Ni, Mo, Cr, Ti, Al, As, S, Cu. Освен това се контролира качеството на цветните метали. За целта са разработени методики за анализ на бронз, месинг и припой

по Sn , Pb , Sb , Zn , Mn , Fe , Al , P , Cu , Ni) Анализират се и алуминиеви сплави по Si , Mn , Fe , Ni , Mg).

Контролират се състава на електролитите и дебелината на получените покрития.

Извършва се анализ на вода от омекотителната инсталация и котловата вода по твърдост, хлорид, алкалност, основно число, фосфатно и нитратно число.

Въведени са и много други методики за анализ, неспецифични за производството, като анализ на масла, гресове, кожи и каучук, бои и лакове и др.

Важен момент от работата на химическата лаборатория е проверка чистотата на кислорода, получаван в кислородния цех, за нуждите на завода и страната.

Основен дял за контрола на материалите, влягани в производството има лабораторията за бездефектна дефектоскопия. Чрез нея се откриват вътрешните дефекти на металите: за стомани до 40 мм, а за алуминий до 70 мм чрез пролъчване с $R\ddot{o}$ лъчи. С помощта на ултразвукова дефектоскопия се откриват вътрешни дефекти до 4 м дължина на детайли и заварочни шевове с минимална дебелина на ламарината до 5 мм. Чрез цветната дефектоскопия се откриват повърхностни пукнатини.

Лабораторията има определен дял в техническия прогрес.

Към комбината функционира пречиствателна станция за битово фенолни води и станции към галваничните отделения, където лабораторията контролира съдържанието на вредни вещества в отпадните води.

Заводската лаборатория разполага със спектрална апаратура (спектрограф Q-24 пълно оборудване), стилометър СТ-7, стилоскоп СЛ-11.

Сега със строежа на лабораторния корпус ще бъдат осигурени условия за още по-добър контрол, така необходим за качеството на готовите изделия.

ЗАВОД "Ж И Т И"

Завод "Жити" е основан през м.април 1924 година. От създаването си досега специализира в производството на всички видове нисковъглеродни стоманени телове, заварочни, помедени и непомедени телове, бодлива тел, строителни и фасонни гвоздеи и е най-голямата предприятие за тези изделия в страната.

Първите химични производства се въвеждат през 1936 г. чрез изграждане на цех за производство на оловна глеч и оловен минитум. През 1948 г. започва производството и на цинков окис (цинквайс) като съпътстващо производство на горещото поцинковане на телове. През 1960 г. е внедрено електролитното поцинковане на телове и производството на глеч, минитум и цинков окис се прехвърля в ДФП "В.Левски" - гр. Варна. От 1970 г. цеха за детски колечки, креватни и пружини се обособява като самостоятелен завод "Изкуство", а през 1976 г. цеха за скрепителни елементи съвместно с базата за развитие и внедряване се обособяват в "Научно-производствено предприятие за специализирани машини, скрепителни елементи и детайли".

Сега основната химическа дейност са химическо байцване на материала, горещо поцинковане на нисковъглеродни стоманени телове, химическо (контактно) помедяване на заварочни и нисковъглеродни стоманени телове и галванично поцинковане, никелпране и хромпране на изделията на цех "Ширпотреб".

Годишно завода произвежда над 26 хил. тона горещо поцинковани телове, над 5 хил. тона помедени телове, както и около 4000 м² галванично никелирани и хромирани и 7000 м² галванично поцинковани изделия за бита и промишлени нужди. Съпътстващо производство са хартиинка, цинковата пепел и желязният сулфат, използван в бояджийската промишленост.

За нуждите на своето производство завода използва годишно около 5000 тона сярна, 400 тона солна киселина и 30 тона меден сулфат. Към завода е изградена централна заводска лаборатория за контролиране съдържанието на стоманите, цинка и медните сплави по въглерод, манган, силиций, фосфор, сяра, волфрам, никел, хром, алуминий, цинк, желязо, арсен и мед.

Извършва се качествен и количествен спектрален анализ на въглеродни и легирани стомани.

Към цех "Ширпотреб" функционира цехова химическа лаборатория за анализ състава на електролитите за галванични покрития и качеството на покритията.

СТОПАНСКИ КОМБИНАТ ЗА ТЕЖКО МАШИНОСТРОЕНИЕ

На територията на СКТМ ще има модерно обзаведена ЦЗМ и експрес-лаборатории по заводите.

В състава на ЦЗМ са включени четири основни лаборатории.

— Химико-аналитична лаборатория: за анализ на черни и цветни метали, електролити, феросплави. Освен, че ще се анализират тези материали, в лабораторията ще се окачествява готовата продукция на стоманолеярния и ковашко-щамповъчния завод.

- Химикотехнологична лаборатория: за анализ на масла, смазки и лакобояджийски покрития

- Спектрална лаборатория - за спектрален анализ на черни и цветни метали - качествен и количествен.

- Металографска лаборатория: за металографски анализ - макро и микроанализ. Проектът предвижда няколко помещения - металографска, подготвителна и фотолaborатория. Лабораторията ще бъде свързана със съвременен металографски микроскоп "Несбют".

- Физико-механична лаборатория: за физико-механични изпитания на метали и други материали. Тя ще работи в най-тесна връзка с металографска и химическа лаборатория.

Към стоманолеярния завод ще има експрес лаборатория за:

- мета. - контрол по време на лейка,
- формовъчни материали и сърцевни смеси

Към термичния цех ще има лаборатория за определяне твърдост металите и металографски анализ.

В тези лаборатории, на територията на стомано-леярния и механо-монтажен завод ще има две лаборатории за безразрушителен контрол. В тях ще се контролира качеството на заварките и вътрешни дефекти на отливките - шупли, пуннатини, пори, шлакови включения и др. Тук са застъпени радиационна, цветна, ултразвукова и магнитно-прахова дефектоскопия.

ТЕКСТИЛЕН КОМБИНАТ "ИТА"

Комбинат "Ита" - явно, че става дума за изделия, производни на итата. Днес при обстойно запознаване с производствената програма констатираме, че суровината "Ита" заема само 15 % от общия

обем на промишлената продукция. Запазването на името е оправдано от богатата история, градена от стени половин столетие. Започнала от малко доходна фабрика, в която безмилостната експлоатация е срещала организираната съпротива на работническата класа. След 9.IX.1944 г. същите тези работници с ентузиазъм и съзнание решително увеличават производството, за да откликнат на нуждите на обновеното Отечество. Особено бурно бележи развитие комбинатът след Априлския пленум на ЦК на БКП – от зеблото до нетъкания текстил. Това е равно на техническа революция.

През 1968 г. остарелите машини се заместват с нови. Внешена е инсталация за иглонабита подложка за подови настилки. През 1970 г. е внедрен в производството новия артикул – тапцерска вложка, който отмени вноса на дупапрен и се оказва ефектен материал за мебелната промишленост. Суровините за нея са кокосови влакна, внос от Индия, и дисперсия, състояща се от свързващо вещество – латекс-булекс, пълнители: цинков окис, сяра, каолин, ултраускорител, които с помощта на дъза умокрит алакината, след което следва пресоване и вулканизация при 100°.

През 1974 г. в производството се включват две нови технологични линии: за производство на топли подови покрития и лепен нетъкан текстил с огромен капацитет – статии хиляди метри. Характерно за основно реконструирания и модернизирания комбинат е интегрирането с химическата промишленост. Днес ударението се поставя изключително върху нетъканите текстилни материали:

1. Филц – иглонабит нетъкан текстилен материал – използва се като основа за подови настилки. Молдава се от кокосени влакна, обработени със син калък, изпълняващ ролята на антисептично средство и хидрофобол.

2. Нетъкани лепени текстилни материали. Те биват:

— химически свързани с общо наименование "руселини". Като суровини се използват вискозни и полиестерни щapelни влакна, които се импрегнират с акрилатни свързватели (булекс) и подлепващи прахове на полиамидна основа, а в бъдеще на полиестери и полипропилен, след което следва сушене и омрежване. Използват се като помощен шевен материал, покривки, салфетки, тапети, основа за каширане, промазване и др.

— топлинно свързани изделия от полипропиленови, полиестерни и вискозни влакна, пресовани под действие на висока температура за санитарно-хигиенни изделия, електроизолационни цели и други.

За големите успехи комбинат "Юта" е награден с орден "Червено знаме". Още по-мощаби са задачите за Осмата петилетка. Продукцията в сравнение с 1979 г. ще нарасне с 322 %, а печалбата — с 632 % и на производителността на труда с 326 %.

КОМБИНАТ "ДУНАВСКА КОПРИНА"

Текстилният комбинат "Дунавска коприна" е едно от най-реномираните предприятия от системата на леката промишленост. Началото му е поставено през 1928 година, като работилница за точене на коприна. След национализацията през 1947 година започва истинският възход от развитието на предприятието. Изгражда текстилната фабрика с четири основни цеха: филатура, мулинаж, тъкачница и бояджийско-щампен цех. Наред с естествената коприна в практиката широко навлизат изкуствените и синтетич-

ни коприни. Използват се различни по дебелина и състав шапелни прежди. През последното десетилетие е извършена реконструкция и модернизация, поставено е началото на жакардовото тъкачество. Заключителният етап на производствения процес се подобри чувствително след внедряването на плоско-печатна машина "БУЗЕР", жи-гери "Хенриксен", високотемпературен апарат за багрене "Щол", шпанрама и друга техника, отговаряща на световните стандарти. Това доведе до увеличаване на обема и асортимента: гладкобагрени, пъстротъкани, жакардови и шампирани тъкани за официални и всекидневни облекла, хастари, подплати, технически тъкани, завеси, плетени хирургически конци и др. Всяка година се предлагат 180 нови десена и 1000 разцветки. Затова багрено и апретирането на копринените тъкани е основна дейност в завода. Използват се директни багрила за хастари от вискозна коприна и памук, кисели - за естествена коприна; дисперсни багрила за полиестерна и полиамидна коприна и смеси; реактивни багрила - за шампа на памук и вискоза; извършва се ецов печат на естествена коприна и печатане с метален прах. В химичната лаборатория освен контрол се приготвят рецепти за дъсово багрене на всички артикули, включително и за вискотемпературно багрене.

Продукцията на комбината намира прием не само на вътрешния пазар, а и в много социалистически и капиталистически страни с традиции в текстилната промишленост.

ЗАВОД "ВЕЛА ПИСКОВА"

Началото на завода е поставено през 1905 г. През 1948 г. двете малки текстилни фабрики "Ударник" и "Родопа" се сливат с

"Постоянство" в текстилен завод "Вела Лискова". През годините на народната власт предприятието се модернизира. През 1973 г. е построен нов ремонтно-механичен и тъкачен цех, обзаведен с 660 стана, произведени в СССР. Посредством климатична инсталация в залите се поддържа постоянна температура и влажност. Заводът е специализиран в производството на тежки тъкани от памук. Благодарение на широкото разнообразие и обновения асортимент особено на джинсови тъкани, предприятието добива определен облик в системата на текстилната промишленост. Продукцията е предназначена за дамско, мъжко и юношеско облекло за спорт и туризъм, жакардни завеси, американ, платове за платница, филтърни тъкани и др.

През 1980 г. общата промишлена продукция е 31 пъти по-голяма от 1944 г. Днес заводът поддържа търговски връзки с ФРГ, Кувейт, Китай, Франция, СССР и др.

В химическия отдел се упражнява контрол над всички получени в предприятието химикали, бои и спомагателни материали. Извършва се анализ на водата за багрене и за парните котли. Контролира се скробването, изобелването, мерсеризирането и др. Създават се нови технологии и рецепти.

В завода се осъществява единствено в България едновременно скробване и багрене с ралидогенови багрила на основата. Останалите тъкани се багрят гладко на жигери. Използват се директни багрила, които са светлоустойчиви, серни и някои видове проявни багрила като индигозол, индантрени и др.

В момента продължава изграждането на нов апретурно-багрилен цех.

ЗАВОД "ФАЗАН"

Завод "Фазан" е носител на орден "Червено знаме на труда". В своята повече от половин век производствена дейност със своите изделия, отличаващи се с високо качество, красив външен вид и непрекъснато равняване по световните модни тенденции, спечели добро име на вътрешния и външния пазар. Изделията на завод "Фазан" намират добър прием и в други страни - СССР, УССР, Румъния, Австрия, ГДР, Любля, Дания и др. Оформило се като едно напълно съвременно социалистическо предприятие, днес заводът произвежда повече от 70 артикула - детски, дамски и мъжки чорапи и чоратогаши. Основните материали, които се употребяват са: памучна прежда 100 % в различни дебелини, памук (полиестер 33/67, Пан в различни дебелини, полиамидна коприна - текстурирана. Всички суровини са българско производство. В новите асортименти чорапни изделия се съчетават добрите хигиенни качества на естествените материали с високата здравина на синтетичните коприни. В производството на чорапите се употребява антимикотична полиамидна коприна, която има противоположно здравословно въздействие при носенето им. В багрилния участък на завода се облагородяват памучните артикули чорапи - извършва се избелване или багрене. Употребяват се български и вносни багрила, химикали и текстилни спомагателни средства. Работи се с директни, дисперсни и кисели багрила. Заводът разполага със заводска лаборатория - физико-механична и химична. В химичната лаборатория се извършват всички контролни анализи на багрила и химикали и се изготвят рецепти за нови разцветки.

ОП "РУСЕНСКА КОМУНА" - РУСЕ

Поделение "Русенска комуна" на СД "МПБУ" - Русе е предприятие за промишлена дейност и услуги. В него са застъпени: производство на препарати на битовата химия, на изделия от хартия и картон, преработка на смоли, каучук и пластмаси.

Предприятието е започнало производство на препарати на битовата химия от 1953 година, като промкомбиват "Дунав". През 1968 г. промкомбината се обособява във фабрика "Лука" и в 1970 г. се преименува в поделение "Русенска комуна" на СД "МПБУ" - Русе.

В поделение "Русенска комуна" се произвеждат:

1. В цех "Битова химия" (разположен е на територията на с. Червена вода) - разредители за бои, лакове и грундове; лакове, почистващи препарати, миешки препарати, автокосметични препарати, смазочно-охлаждащи течности и други.

2. В цех "Пластмасови изделия" - уплътнители от поливинилхлорид, изделия за бита от полистирол; заварници, кухненски чукчета, щипки за сервиране, формички за сладки и др.

3. В цех "Каучукови изделия" - каучукови уплътнители, палци за скубачните машини на птицекомбинатите.

4. В цех "Художествени изделия" - изделия от ненаситена полиестерна смола "Биналкид 550П" - сувенири, тоалетни кутли, пепелници, моливници, вази, комплекти за оборудване на бани и др.

Общият обем на произвежданата стокова продукция на цех "Битова химия" за осмата петилетка изглежда така:

Отчет 1981 г. - 1,735,000 лв.

Отчет 1982 г. - 1,800,000 лв.

План 1983 г. - 1,850,000 лв.

План 1984 г. - 1,900,000 лв.

План 1985 г. - 1,950,000 лв.

Номенклатура на продукцията на цех "Битова химия" ще бъде:

1. Разредител АМВ - за блажни, алкидни бои и емайллакове
2. Разредител МРТ - за маслени, алкидни бои, лакове, грундове.
3. Разредител МК-1 - за грундове за черни метали
4. Разредител "Кореселин" - за нитроцелулозни лакове
5. Разредител за блажни бои
6. Лак черен за печене - за лакиране на метални предмети, които се подлагат на високотемпературно изсушаване
7. Лак асфалтов - за лакиране на метални предмети, които се излагат на изсушаване при обикновена температура
8. Паркетол - разтворител за почистване на паркетни подове
9. Паркетин - восъчна композиция за поддържане на паркетни подове
10. Белина - течна (разтвор на натриев хипохлорид)
11. Маджун за прозорци
12. Оксалин - паркеточистител
13. Алкалин - препарат за отпушване на канали
14. Емулсол - смазочно-охлаждаща течност, използвана при рязане на метали
15. Кристална сода за измиване на дъски
16. Лазур "Блекс" - препарат за почистване на фаянс
17. Емулсия - препарат за почистване на подови настилки
18. Кристал "Утро" - препарат за почистване на стъкла
19. Моточистител - препарат за почистване двигатели на моторни превозни средства

20. Пенол - препарат за почистване на килими

21. Антикор - препарат за защита паситата на автомобилите от корозия

22. Бутерол - препарат за измиване на съдове и много други

В поделение "Русенска комуна" функционират две лаборатории: цехова в с. Червена вода и централна заводска лаборатория. В двете лаборатории се извършва пълен входящ контрол на суровините и материалите, постъпващи в цеховете "Битова химия" и "Художествени изделия" и се окъчествява готовата продукция.

До 1985 година се предвижда разширение на цеха в село Червена вода. Ще се въведат в експлоатация три нови поточни линии: за миешки препарати; за пастообразни препарати, за разреждатели. Предвижда се внедряването на 15 нови препарата за битовата химия.

През 1983 година ще се въведат в редовно производство:

1. Крецо-казеинова смес - препарат за временна защита гумите на селскостопанските машини от атмосферни влияния.

2. Избелващи препарати за изкуствени тъкани.

3. Почистващи препарати: лавина за емайлпирани съдове и металик-шлайфпаста за никелпирани предмети.

ТРУДОВО-ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ

"ПРОГРЕС"

ТК "Прогрес" - Русе е известна като производител на красиво и луксозно дамско бельо, на практични и модерни бебешки и детски облекла, на всякакъв вид картонени, мукавени и картиени

опаковки и амбалаж. Но не на последно място ТПК "Прогрес" се слави и като един от най-добрите приятели на децата, като им предлага красиви меки играчки от ПВЦ и мартенички.

Химията е застъпена широко в номенклатурата на предприятното. Цех "Пластмаси" води началото си от кооперация "Химкооп", когато основно са се раздъсавали терпентини, газ за горене и други петролни деривати. Произвеждани са бои за обувки, щрицвани пластмасови изделия от полиетилен и полистирол и други. След преминаването на този цех към ТПК "Прогрес" на широка основа се разгръща преработката на полистирол и полиетилен за изделия, необходими за промишлени цели. Започва преработката на ПВЦ-паста. За пръв път в Русе започва производството на детски играчки от паста поливинилхлорид. За тази цел по електрохимичен път се изработват матриците за детски играчки и то без делителна линия, което е най-новата тенденция в производството на играчки. В България, освен производството на глави за кукли, няма друг производител на играчки по тази технология. При производството на мартенички се използват многолеглови матрици, изработени в основната си част също по електрохимичен път. През последните две години в цех "Пластмаси" се внесоха две машини за вакуумформоване на поливинилхлоридно фолио и полистиролово фолио. На тях се изработват много модерни опаковки за парфюмерия, козметика, бижутерия, сувенири, за хранителната промишленост.

В кооперацията се отдава дължимото внимание на всички новости и постижения на техническия прогрес, както във всички застъпени области от кооперацията, така и в областта на химията. Работи се много по усъвършенстването и внедряването на нови технологии, по проектирането, изработването и внедряването на нови модели изделия. Работи се много по усъвършенстването и

модернизирането на изработването на матрици, по механизирането на процеса на производство на играчки и на профили от ПВЦ, по внедряването на по-усъвършенствувани средства в ситопечата, в оцветяването на пластмасовите изделия, в производството на опаковки, комбинирани от картон и ПВЦ-фолиси само от ПВЦ фолио, получени чрез вакуумформоване.

Предвижда се автоматизиране на процеса шприцване на полиетилен и полистирол и прилагането на многолеглови матрици, което ще повиши многократно производителността на труда и ще подобри качеството на шприцваните изделия. Работи се също и по механизиране на всички ръчни процеси, които все още са налице поради факта, че в кооперацията работят предимно трудоустроени хора, на които трябва да се осигури подходяща работа според естеството на основното им заболяване.

Със своята упорита работа колективът от специалисти и работници, изпълнявайки всеки на своя пост поставените високи задачи за по-пълно задоволяване на нарасналите потребности на населението от висококачествени и с високи естетически и технически показатели изделия на химическата промишленост, ще даде своя скромнен дял в развитието на химическата промишленост в Русе.

ЗАВОД ЗА ИЗМЕРВАТЕЛНА ТОПЛИННА АПАРАТУРА

Завода е основан през 1966 година на базата на цеха за електрически табла на промкомбинат "Здравко Чампоев" - Русе.

На 7.10.1971 година завода се премества в нова, просторна и красива сграда, която се състои от два корпуса - административен и производствен. Оттогава до днес производството нараства осем пъти, за което говорят и цифрите за отчетената стокова продукция -

1530 х.лв. през 1970 г.

3800 х.лв. за 1983 г. - план

Днес продукцията на завода задоволява не само вътрешния, но голяма част се изнася и на външния пазар.

Изделията, произвеждани в завода могат да се разделят на две основни групи:

I - магнетвентили - 27 разновидности - намират приложение в хидроавтоматиката, пневмоавтоматиката и за битови цели

II . терморегулатори - използват се предимно в битовата техника (за хладилници, отоплителни и готварски печки)

Както почти навсякъде и в ЗИТА химията има не малък дял за продукцията на основното производство. На първо място, това е пресовият участък, където се работи с термопластични и термоактивни преспрахове. Това са предимно вносни пресматериали като: кръстин, аралдит, ултрадит и др. и дългарски Θ булен, ропотен, поливинилхлорид.

Галваничният цех в завода има предназначението да покрие стоманените части на изделията със защитен метален слой. За тази цел цехът е оборудван с вани за електрохимично покритие с никел, кадмий, калай и сребро.

Пречиствателната станция към завода съдейства за опазване на околната среда. Тук се извършва химично обезвреждане на отпадните води от галваничен цех, които съдържат вредни примеси от тежки метали - (хром, желязо, кадмий) и цианови съединения.

Химическата лаборатория в завода се занимава с входящия контрол на постъпващите в завода материали (черни и цветни метали), контролира работата на пречиствателната и парова станции, галваничния цех, приготвява флюсове и лакове за производството. И с тази си дейност спомага за срочното и ритмично изпълнение на производствената програма на завода.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

стр.

1. Химическата промишленост в Русенски окръг	3
2. Комплексен институт за проучване и проектиране "Химпроект" - филиал Русе	7
3. Техникум по индустриална химия "Проф.Д.Баларев"	9
4. СХК "Петър Караминчев" - Русе	13
5. СХК "Гаврил Генов" - Русе	21
6. Нефтопреработвателен завод "Леон Тацкер"- Русе	28
7. Завод "Латекс" - Бяла	34
8. Завод за електроизолационни материали - Русе	37
9. Захарен комбинат "Димитър Благоев" - Русе	40
10. Кожарски завод "9-ти септември" - Русе	47
11. Завод за огнеупорни изделия "Труд" - Русе	51
12. Завод за печатни платки - Русе	55
13. Завод "Найден Киров" - Русе	58
14. Ролята на ЦЗМ за развитието на КССМ "Т.Димитров"-Русе	61
15. ККК "Иван Димитров"- Русе	67
16. Завод "Хити" - Русе	69
17. Стопански комбинат за тежко машиностроене-Русе	70
18. Текстилен комбинат "Юта" - Русе	71
19. Комбинат "Дунавска коприна" - Русе	73
20. Завод "Вела Пискова" - Русе	74
21. Завод "Фазан" - Русе	76
22. ОП "Русенска комуна" - Русе	77
23. ТПК "Прогрес" - Русе	79
24. Завод за измервателна топлинна апаратура-Русе	81

В разработването на материалите участваха:

1. инж. Михаил Стойчев - ОНС
2. инж. Лазар Кокмджиев - "Химпроект" филиал Русе
3. инж. Цони Иванов Гацов - ТМТ "Ю.Гагарин"
4. инж. Константина Ст.Цачева - ТИХ "Проф.Д.Баларев"
5. инж. Ангелина Голдщайн - ТИХ "Проф.Д.Баларев"
6. Каню Събев - ТИХ "Проф.Д.Баларев"
7. Вяра Цв.Димова - ТИХ "Проф.Д.Баларев"
8. инж. Маргарита Христова - зав."Латекс" - Бяла
9. инж. Лиляна Вачева - СПТУ по машиностроене
10. Павлина Р.Котева - ЕСПУ "Хр.Ботев"
11. инж.Стоянка Йовчева Димитрова - ЕСПУ "Вела Пискова"
12. Мариана П.Ботевска - ССУ "Майор Узунов"
13. Елка Узунова - СПТУ по РСМ
14. Димитър Кънчев - СПТУ по текстил
15. инж.Христина Михайлова - ТПК "Прогрес"
16. инж.Венцеслав Хр.Стоянов - ТИХ "Проф.Д.Баларев"
17. инж.Елена Лекова - поделение "Русенска комуна"

